ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 119 (12023)
1969 оной
майн 24,
суббото

Сэн 2 мүнгэн

ЛХОЗ, СОВХОЗ БҮХЭНДЭ—КУУЗИКУ

РҮҮШЫНХЕЭ ТАРИГДАНА

ика доторнай таригда- ургамалнуудай дунда ургаса үгэдэг куузику ажахынууд жэл ерэхэ норно. Урдань куузику зөөгүй Зэдын аймагай совхозууд байгша онhоо ургамалые таридаг бо-

ргамалаа агротехникын ёhoop тарихын тула ай үйлэдбэриин управ- на инженер И. Е. Ло- огой совхозой главна агроном И. П. Зайцев хоёр Мухар-Шэбэрэй аймагай колхозуудта ошожо, куузику таридаг дүй дүршэлтэйнь танилсажа ерээ. Һүүлээрнь эдэ хоёр мэргэжэлтэд аймагайнгаа колхоз, совхозуудай механик болон агрономуудые суглуулжа, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ семинар үнгэргэhэн байна.

Үhалагдадаг газарые hайнаар элдүүрилээд, үтэгжүүлhэнэйнгээ hүүлээр энэ ургамал тарихада бүлюу hайн байха гэжэ эндэ сугларагшад ойлгоо. «СУ-24» сеялкые хайшан гэжэ куузику таридаг болгохо тухай семинар үнгэргэгшэд эли тодоор харуулаа.

Семинарай hүүлээр эндэ суглараrшад нютагаа бусажа, куузику тарижа эхилээ. Тиигэжэ аймагай ажахы бүхэнэй севооборот соо 30—30 гектар куузику бии болоо. Мүнөө жэл энэ аймагта бүхыдөө 310 гектар куузику таригдаха юм.

С. БИЛЬТУЕВ,
агроном.

Манай хөөрэлдөөн
ХАЛУУН АЖАЛАЙ ХАҺА

итын аймагай «Родина» колхоз жэлhээ жэлдэ ороохо ай элбэг баян ургаса абадаг гэжэ үннэй суурханхай. о энэ ажахы тарьялангай га бүриhөө дунда зэргээр 15 ороохо абаа hэн.

йгша ондо колхоздо хабарай тарилгын ямараар үн- үндэр баян ургаса абахын тула мүнөө юунэй хэгдэжэ тухай правлениин түрүүлэгшэ И. Р. АГАФОНОВ иигэ- рэнэ.

жэлдэ сагай уларигүй, бүри хожом үйтэн байhан дээрэ- й колхозойхид эртын урда урдынхиhaa нэгэ юг, гол түлэб майн 5- эхилээ юм.

эр, газарай хүрьhэ- ээ hайса дулаасаhан ха гэжэ шиидэhэн Хоёрдохёор, үбэл- ааашье шииг нойто- й ороогүй, газарай хуурайшаг байhа- а абан, ургасын тү- байхада зунай тү- роогой орохыень ха- тарилгын болзорые гэдэргэнь татаабди.

үедэ газарай хүрь- нойтыел алдахагүйн анхаралаа хандуулаа- иин хуушаар бүхы р сэбэр паараа, мүн амарай паараа үсөө- соо борнойлжо, шииг хушаад, тусхай като- ыень нягтаруулан да- ди.

майн 5-hаа эхилээд, 20 болотор 4100 гектарта шэниисэ ехэнхинь хэрээhэлүүлэн, бэшэниинь нарин зуруудтайгаар таригдажа дүүрэбэ. Ходо шангаар hалхилжа шоройень ехээр хиидхүүлдэг байhан дээрэhээнь тарихынгаа урда, мүн тариhанайнгаа hүүлдэшье бүхы газарай хүрьhэ тусхай катогоор нягтаруулан даруулаабди. Мүн 150 га газарта ороохо таряа силос болгохоор, малда ногоон зандань эдюулхээр таряабди.

Бүхы газар дээрээ ехэнхидээ I ба II классай hайн шанартай, томо жэжээрээ илгагдаhан сортовой үрэhэ гектарай 216—220 килограмм, мүн урдынхиhaa нэгэ бага гүнзэгыдэ таряабди.

Энэ жэлдэ тарилгын шанарай түлөө, илангаяа үрэhэ тариха нормын хэр зүбөөр сахигдажа, ороохонойнь хэды шэнээн гүнзэгыдэ таригдажа байhыень тон наринаар хинан шалгадаг байгаабди.

Колхоз соогоо бэрхэ таряашад гэжэ үнинэй суутай Ивановка тосхоной С. А. Алемасовай хүтэлбэрилдэг бригадынхид эртын тарилгые эгээл богони болзор соо, hайншье шанартайгаар тарижа, түрүү hуури эзэлбэ. Тэдэнэй удаа Үбэр-Хэрээтын И. И. Яковлевай даадаг бригадын механизаторнууд шалгараа.

Байгша оной эрхэ байдалые хараада абажа, энэ хабартаа гол горходой уhа hубаг ханаа-буудаар урадхуулан, мүн нэгэ бүлүүр станцияа үдэр, hүнигүй хүдэлгэжэ, шадаал hаа ехэ таряалан уhалха гэжэ оролдообди. Тиигэжэ 1500 га таряанай газар уhалагдажа таригдаа.

Мүнөө үедэ таряалан дээрэмнай эршэтэ халуун ажалай охин замханагүй. Бүхыдөө 1500 гектар эртын паар хахалха аад, тэрэнэй хахадынь элдүүрилээбди. Хартаабха, куузику түлэг таригдажа байна. Даб дээрэ 30 гектарта куузику таригдаа. Тэрээн дээрээ үшөө тэды шэнээн га турнепс тарихабди. Хамта 65 гектарта хартаабха тариха түсэбтэй аад, тэрэнэйнгээ дүшэн гектарынь таряад байнабди.

Иигээд hаяар обёос болон тэжээлэй ургамалнуудые тарижа захалхамнай.

Мүнөө жэлдэ таряалангай га бүриhөө 14 центнерhээ бага бэшэ ороохо ургуулха, мүн тэжээлэй ургамалнуудай, илангаяа куузику, хартаабхын hайн ургаса абахын түлөө хам орон тэмсэхэмнай.

БУРАЗДААГААР УҺАЛНА

«Беларусь» тракторайнгаа хойно тусхай культиватор шагтагалhан тракторист Владимир Будаев бураздаануудые зохидхоноор аурытар татаад үнгэрнэ. Энээгээрнь уhан урадхагдажа, таряалан жэгдэ hайнаар ундалуулагдаха байна.

— Харюусалгатай энэ хүдэлмэриие эгээн бэрхэ трактористдаа даалгаабди,— гээд колхозой партийна бюрогой секретарь Базаржап Цыбденов мэдүүлбэ.

Үнэхөөр Владимир Будаев үнгэрhэн 5 хоногой дүнгөөр колхоз дотороо эрхимлэжэ, дамжуулгын улаан вымпелдэ хүртэhэн. Ажалша бэрхэ энэ тракторист КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаhан байна.

Татагдаhан бураздаануудаар таряалан уhалха хүдэлмэридэ 7 хүн ажаллана. Тэдэнэй нэгэниинь Петр Баендаев **(Зураг дээрэ).**

— Энэ аргаар 100 гектар таряалан уhалжа дүүргэхэеэ байнабди,— гэжэ КПСС-эй гэшүүндэ кандидат П. Баендаев хэлэбэ.

Бүхыдөө Кировэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэл 244 гектар таряалан уhалхаар хараална.

Колхозой правлени газар уhалагшадые урмашуулха гурим хараалханхай. Тэрэнэй ёhoop газар уhалагшад баян ургасын түлөө нэмэлтэ түлөөhэндэ хүртэхэ юм.

А. БОРИСОВАЙ
фототекст.

Улаан-Үдын аймаг.

ҮҮРГЭХЭ ДҮТЭЛӨӨ

haha hалхилхань гү шье хашартай юм. дулааржа, хура бо- гэнэб,—гээд Евдо- дүнхын харлаhан да хаймадан ха- удаа модон хэмжүү- Добуунай полевой урагшаа нэмжыhэн нэ яаралтайхан гэш-

рэжэ ерэхэдэнь трак- мир Прилуцкиин аг- алкэлээ ороохо ашабайбад.

айн ябана гүбди?

инь hэм. Бараг hайн, шэн Сергей Солноабан харюусамсаараа ёо үдын сайлалган жа дүүргэ х э м н а й хайшаа ошохо болоэжэ үнөөхи тоо бүюкимhaa hураба.

тэрэ уржадэр Фаhан баруун хойто- ошохот,— гэhээр нь соргонуудай забанхаралтайгаар шал-

эндэ саhанай багаар лоожо газарайнь хүрь- Тиимэhээ эндэхид сааарамжагүй байла- абан. тарилгаяа hэн юм. Түрүүшын мүнөө хүрэтэр эндэ сеялкэтэй гурбан аг- Харин газар хаха- бан «МТЗ», зургаан ктор табигдаад, хоёр залигүй ажаллана. алкэнүүдтэ ороохон гдамал түхеэрэлгэ- наар зөөгдэнэ.

Прилуцкиин хүтэлбэhaa баруун тээхи р боро, улаан шэ- «ДТ-75» трактор зөө- хаха эсхэн үрбүүл- хойшоо зүдхэнэд. тракторай капот дээ- улаан туг hалхин- далбана. «Энээниие торист Дарма Цыбиюм» гэжэ Евдо- ойлгуулаа hэн.

хажуудань хүрэжэ ошоходо, Дарма Цыбиков трактораа байлгажа, кабина сооhоо буумсаараа мэндэшэлэлсээд:

— Энэ hолоомонойнгоо hуурилнуудые хабар эртүүр галдадаг болоёл даа. Юрэдөө зариманиинь гэдээгүй байhаар. Үглөөнhөө хойшо хоёр предплужнигаа хухалаад, шэнээр таблабди. Зоболонтой гээшэнь. hаядаа хура бороо орохогүй юм гү? Управлениhээ энээн тухай мэдээсэл ерэнэгүй гү?— гээд, hонирхоходонь:

— Үгыл даа,—гэжэ харюусаад, сабхиингаа түрии сооhоо түмэр шугам абажа, хахалагдаhан газар руу хадхажа, Дарма тээшэ хараад:

— Энэ полиёо үдэшэ болотор хахалжа дүүргэхэ гүш?—гэнэ.

— Хари яахаб. Зай, хойнохи тракторни хүсэхэеэ байна. Баяртай,— гээд, трактортаа hуужа, аалихан зүдхүүлhээр холодоо hэн.

Хабарай тарилгын эхилхэhээ хойшо энэ полевой станда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тоо бүридхэгшэнь агрономтойгоо хамта тракторист, сеялкэшэдэйнгэ таба-табан хоногой дүнгүүдые согсолжо, тусхай дүримэй ёhoop илажа гарагшадтаа мүнгэн шан улаан вымпелтэйгээр барюулна. Мүн механизаторнуудай халаан бүриинь ажал тэрэ дороо согсологдожо, «Дайшалхы хуудаhан», «Сахилгаанда» толилогдожо байдаг. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, эндэ түрүүшүүлые материальна талаар урмашуулгань урдахи жэлнүүдэйхидэ орходоо үлүү hайнаар эмхидхэгдэнхэй.

— Мүнөө үедэ трактор, машинанууднай эбдэржэ hаатуулангүй ехэл hайнаар хүдэлнэбди. Хэрбээ энэ хэбээрээ ажаллаа hаа, тарилгаяа хоёр-гурбан хоногhоо дүүргэхэбди,—гээд Евдокии Баженов тараха дээрээ мэдүүлээ hэн.

Зүб лэ даа. Эндэхид хабарайнгаа тарилгые хэды орой эхилээшье hаа, hайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа юм. Үрэhэ х ү р э н г ы н г ө ө ороохые томо жэжээрнь илгажа, бүхыдэнь тарилгын шанарта хүргэhэн.

Һүүлшын мэдээнэй ёhoop, Добуунай полевой станай механизаторнууд 600 гектарта шэниисэ хэрээhэлэн тарижа, 550 гектар газар хахалжа борнойлhон байна. Хахалагдаhан газарайнь хахадта оройн ургамалнууд таригдахаар хараалагданхай. Эдэнэр шэниисынгээ ехэнхи хубиие намар хахалагдажа бэлэн болгогдоhон поли дээрэ тариhан.

Халуун элеэн эндэ мүн лэ hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Полевой станhaa холуур хүдэлдэг механизаторнуудтаа эдеэень тусхай термос соо хэжэ, машинаар абаашажа үгэнэ.

Хэhэн ажалайнь шанар тушаа хэлэхэ болоо hаа, баhал эрхим. Ушарынь хадаа бригадын тоо бүридхэгшэ нүхэр Баженов эндэхи арадай хиналтын постын хүтэлбэрилэгшэ юм. Тиимэhээ тэрэ үдэр бүри таригдаhан, хахалагдаhан газарынь хэмжэхэдээ механизатор, сеялкэшэдэйнгээ хэhэн ажалые хаража, шалгажа ябадаг заншалтай. Хэрбээ дутагдалнуудай обёорогдоо hаань, тэрэ доронь усадхагдадаг, зохихо хэмжээн абтадаг байна. Мүн тиихэдэ агротехническэ түрүү арганууд эндэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Иигээд лэ хабарай эртын тарилга дүүрэжэ, оройн ургамалнуудые: кукуруза, зелёнко, куузику тариха хаhа сагын дүтэлбэ. Энэ үедэ зарим механизаторнуудынь комбайнуудаа заhабарилхаар түсэблэнхэй.

Добуунай полевой станай механизаторнуудай мүнөө жэлэйнь түсэб нёдондонойхиhoo ехэ. Хэрбээ нёдондо жэл түсэбэйнгөө ёhoop гектар бүриhөө 11 центнер ороохо хуряаhан hаа, мүнөө гектар бүриhөө 87,8 пүүд шэниисын ороохо таряа ургуулхаар хараална. Теэд абаhан энэ түсэбөө бэелүүлхын түлөө эндэхид бултадаа оролдожо, машина, техникээ зүбөөр ашаглана бшуу.

Иигэжэ оролдосотой шударгыгаар ажаллажа байhан эдэнэр хараалагдаhан түсэб, даабаряа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, ерэхэ намартаа таряанай үндэр ургаса хуряаха байhандань этигэхээр.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

Бэшүүрэй совхоз.

ПАРТИЙНО-ПОЛИТИЧЕСКЭ ИНФОРМАЦИ ҺАЙЖАРУУЛХА ТУХАЙ ЗҮБЛӨӨН

Суртал нэбтэрүүлдэг хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн үсэгэлдэр партиин обкомдо болобо. Партиин райкомуудай секретарьнар, пропаганда, агитациин таhагуудые даагшад, республикын соёлой, хэблэлэй эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд зүблөөндэ хабаадалсаа.

КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр А. А. БАДИЕВ хуряангы үгэ хэлэжэ, зүблөөе нээбэ.

Партийно-политическэ информаци hайжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гай 1969 оной февралиин 7-ной тогтоол бэелүүлхын тула абтажа байhан хэмжээнүүд тухай КПСС-эй обкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша Л. Я. ПОХОСОЕВ элидхэзэ.

КПСС-эй Октябрьска райкомой секретарь В. Н. БАШКЕЕВ, КПСС-эй Хяагтын райкомой секретарь П. Е. БЕЛОЗЕРОВ, КПСС-эй Кабанскын райкомой секретарь А. М. ЛУКЬЯНОВ, КПСС-эй Хэжэнгын райкомой секретарь Р. Г. БАЯРТУЕВ, партиин Сэлэнгын райкомой секретарь К. Д. ЛУБСАНДОРЖИЕВ, партиин Зэдын райкомой секретарь П. Т. МАНЗАРОВ, партиин Түнхэнэй райкомой секретарь Н. И. КРЮЧКОВ гэгшэд үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. МОДОГОЕВ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

ЭМХИТЭЙГЭЭР...

Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд хабарайнгаа тарилгада эртээнhээ бэлдэhэн, трактор, машинаяа шанар hайнтайгаар заhабарилhан тула майн 14 болотор 2997 гектарта эртын тарилга хэжэ дүүргэнхэй.

Тус колхозой парткомой секретарь Владимир Николаевич Шабановтай хоёрдохи отделенидэ хүрэжэ ерэбэбди. Тарилгын хүдэлмэри түлэг дундаа. Хойноо сеялкэ шагтагалhан тракторнууд поли дээгүүр hубарилданад.

— 1040 гектарта шэниисэ таряад байнабди. Үдэшэ болотор үшөө гушан гектарта тарижа, эртынгээ тарилга түгэсхэхэмнай,—гээд бригадир Валерий Дымчиков мэдүүлбэ.

— Нүхэр Дымчиковэй бригада үнгэрhэн жэлдэ гектар бүриhөө 17,1 центнер ороохо хуряажа, ехэ амжалта туйлаа hэн. Республикынгаа механизаторнуудай мүрысөөндэ шалгаржа, «Таряан ажал hайнаар эрхилдэг бригада» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн юм. Мүнөөшье жэлдэ гектар бүриhөө 17,5 центнерhээ доошо бэшэ ургаса хуряаха гэhэн уялга абаhан байна,—гээд парткомой секретарь Владимир Шабанов хөөрэнэ.

Хэнэйшье мэдэhээр хабартаа ехэ хүйтэн байжа, тарилгын хүдэлмэри унжагайрба. Тиигэбэшье Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд апрелиин hүүл багаар газараа хахалжа, майн 2-hoo тарилгадаа ороо бэлэй.

«ДТ-54» трактор жолоододог үнинэй тракторист Василий Сахаров халаан соо 23 гектарта тарилга хэхэ нормоёо 40—50 гектарта хүргэжэ, даабаряа 200 процент дүүргэн, габшагай ажалай жэшээ харуулна. Механизаторнууд Расим Харисов, Василий Сахаров гэгшэдэй халаанайнгаа даабари ходо 60—70 процент үлүүлэн дүүргэhэнэй ашаар тус колхоз эртынгээ тарилга саг болзор соонь хэжэ дүүргэбэ. Эдэнэр бүхы шэниисээ хэрэсhэлүүлэн тариhан байна.

Валерий Дымчиковтэй хамта поли дээрэнь ерэбэбди. Тарилга хэжэ ябаhан гурбан агрегат хойно хойноhoo hубарин нэгэ жэгдэхэнээр урагшаа дабшана. Эртынгээ тарилга дүүргэжэ ябаhан механизаторнууд урматай баяртайнууд. Эдеэлхэ сагай болоhон дээрэhээ тэдэнэр тракторнуудаа байлгажа, тогоошон Ульяные тойрошободо.

— Мүнөөдэр таанадтаа щи, котлет бэлдээб. Тарилгаяа дүүргэхэмнай ойртоо, бэрхэл хүбүүд байнат, эдеэлэгты!—гэжэ байгаад Ульяна Сахарова механизаторнуудаа эдеэлүүлнэ.

— Хабарайнгаа тарилга сүм дүүргэтэрнай үдыхэн. Үшөө 600 гектар обёос, 500 гектар зелёнко, 200 гектар кукуруза, 30 гектар куузику тарихабди. Хэхэ ажалнай үшөөл ехэ,—гээд бригадир Валерий Дымчиков механизаторнуудаа зоригжуулна.

Иимэ ажалша бэрхэ механизаторнуудта найдахаар даа. Эдэнэй оролдолгоор лэ үнгэрhэн жэлдэ баян ургаса хуряагдаа. Газарай ямар шанартайгаар хахалагдаhаниие, мүн үрэhэнэй нормын хэр зүбөөр сахидагые агроном Лопилов шалгажа үзөөд, hайн сэгнэлтэ үгэhэн байна. Теэд ажал хэрэгэйнгээ хэды урагшатай байбашье hаа, бригадир Дымчиков саашанхи хүдэлмэридөө hанаагаа зобожол ябаhан хадаа иигэжэ хэлэhэниинь зүбтэй.

В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоhон Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи бригадын механизаторнууд хабарайнгаа бүхы тарилгые хаhа саг соонь дүүргэхые оролдон, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байна.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПАЛАТАНУУДАЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

«Ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй хүдэлмэридэ залуушуулые элсүүлхын тула нютагай Соведүүдэй хэхэ хүдэлмэри тухай» гэhэн асуудал майн 22-то Кремль соо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй залуушуулай хэрэг эрхилхэ комиссинуудай түрүүшын хамтын заседани дээрэ тодорхойгоор хаража үзэгдөө.

Депутадууд нютагай хэдэ хэдэн Соведүүдэй хүдэлмэриие зүбшэн хэлсэбэ.

Хүбүүд болон басагадые хүмүүжүүлгын, тэдэнэй hуралсал, ажал, ажаhуудал, амаралтын асуудалнууд гүрэнэй засагай ба захиргаанай бүхы зургаануудай ажал ябуулгадань шухала hуури эзэлнэ гэжэ заседани дээрэ үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглээ.

Ажахын, социальна ба соёлой хүдэлмэридэ залуушуулые бүри үргэн олоорнь хабаадуулха, залуу үетэниие коммунис ёhoop хүмүүжүүлгын, hургалгын, тусхай мэргэжэл олголгын, тэдэнэй ажал, ажаhуудал ба амаралтын асуудалнуудые сессинүүдэй, гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, саг үргэлжын комиссинуудай зүбшэн хэлсэлгэдэ ходо табидаг байхыень нютагай Соведүүдтэ hанамжалан дурадхаба. Түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорhoo урид дүүргэхын түлөө, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө тэмсэлдэ совет эдир граждануудые хабаадуулха асуудалда онсо анхарал хандуулагдаа.

(ТАСС).

Аха, дүү Монгол орондо Н. В. Подгорныйн айлшалжа байhан тухай

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбалтай майн 22-то уулзажа хөөрэлдөө. Энэнь нүхэд ёhоной, хани халуун оршон байдалда үнгэрбэ.

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Майн 22-ой үдын хойно Монгол-Совет хани барисаанай бүлгэмэй эдэбхитэд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныйн байрада ерэжэ уулзаа.

Монгол-Совет хани барисаанай бүлгэмэй түбэй соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Ц. Пунцакноров орон доторхи олониитын эгээн ехэ эмхинүүдэй нэгэн болоhон Монгол-Совет хани барисаанай бүлгэмэй үргэн ехэ ажал ябуулгатайнь Н. В. Подгорные танилсуулаад, Д. Сүхэ-Баатартай В. И. Ленинэй уулзаhые зураглаhан уран бүтээл хүндэтэ совет айлшандаа барюулба.

Н. В. Подгорный тус бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд болон эдэбхитэдтэ хандан, иигэжэ хэлээ: Советскэ Союз Монголой Арадай Республика хоёрой хоорондын, совет, монгол арадуудай хоорондын хани барисаан эбдэршэгүй, бата.

Советскэ Союзай ажабайдал болон ажал ябуулгатай монгол арадые танилсуулхын тула Монгол-Совет хани барисаанай бүлгэмэй ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байhые Н. В. Подгорный тэмдэглэбэ.

Удаа тээнь Н. В. Подгорный МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбалда, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо С. Лувсанда, мүн МНР-эй гүрэнэй ба партийна бусад ажал ябуулагшадта үдэшүүлэн, МНР-эй ниислэл — Улаан-Баатар хотые хараа.

Россин театрнуудай hайндэр

Майн 22-то Куйбышев хотодо дүүрэhэн, СССР-эй арадуудай драматургин бүхэроссин фестиваль, искусствын ехэ hайндэр болоо.

Үнгэрөөшэ зун эхилhэн энэ фестивальда РСФСР-эй драмын, хүгжэмтэ-драмын зуу гаран театр хабаадаа. Волгодохи хотодо болоошо фестивалиин түгэсхэлэй, гурбадахи шатада харуулха гэжэ найман эрхим зүжэг hанамжалан дурадхагдаhан юм.

Фестивалиин жюри Н. Думбадзын, Г. Лордкипанидзын «Огторгойн толи мэтэ тунгалаг байгаа hаань» гэжэ зүжэг табиhанайнь түлөө Ленинградай Коммисаржевскаягай нэрэмжэтэ драмын театрта, СССР-эй арадуудай драматургие тайлбарилан нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаhанайнь түлөө ССР Союзай Академическэ Бага театрта нэгэдэхи hууринуудые олгоо. Москвагайхид А. Корнейчугай «Минии ханинар» гэжэ комедиие волгынхидто харуулhан байна. Ч. Айтматовай «Эхын тала», М. Каримай «hарын хиртэhэн hүни» гэжэ туужануудые зүжэг болгон табиhан Куйбышевска А. М. Горькиин нэрэмжэтэ драмын театр, Красноярска хизаарай А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ драмын театр хоёрдохи hууринуудые эзэлээ.

Краснодарска хизаарай А. М. Горькиин нэрэмжэтэ драмын театрай, Карелиин АССР-эй финскэ драмын театрай, Хойто Осетиин хүгжэмтэ-драмын театрай, Московско областиин Н. Островскиин нэрэмжэтэ драмын театрай коллективүүд гурбадахи hуурида гараа.

Илажа гарагшадта мүн лэ Бүхэроссин фестивалиин хүндэлэлэй грамотанууд, мүнгэн шангууд үгтэхэ болобо.

(ТАСС).

Куйбышев.

Болгариин соёлой hайндэр

Совет, болгар соёл культуранууд үни холоhoo хани барисаанай холбоо барисаатай юм. Болгарида социалис революциин болоhoop 25 жэлэй ойдо зорюулагдаhан болгар соёлой үдэрнүүд тус хани барисаанай шэнэ гэршэ болоно. Совет болон гадаадын журналистнуудта гэжэ майн 22-то СССР-эй Культурын министерствэдэ болоhон пресс-конференци энэ хэмжээ ябуулгада зорюулагдаа.

Манай арадуудай хани барисаанай энэ заншалта hайндэр мүнөө жэл илангаяа ехэ дэлисэтэй байба гэжэ СССР-эй культурын министрэй орлогшо В. И. Попов мэдүүлээ. Һайндэр бүхы союзна республикануудай ниислэлнүүдтэ, ороной олохон городуудта үнгэргэгдэхэ.

Ехэ театрай сценэ дээрэ Софиин арадай оперын үнгэргэхэ гастроль hайндэрэй гол үйлэнь болохо. Ехэ театрай бүлэг артистнууд мүнөө Болгариин ниислэлдэ наадануудые табижа байнхай.

Эдэ хэмжээ ябуулганууд совет-болгар арадуудай аха дүүгэй холбоо барисаае улам бэхижүүлхэнь лабтай гэжэ В. И. Попов хэлэбэ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР НҮХЭР Н. С. КУЗНЕЦКИИЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Научна, багшын хүдэлмэри, ниитын ажал ябуулга олон жэлдэ үрэтэй hайнаар эрхилhэнэйнь түлөө, дала наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Зүүн-Сибириин культурын институдай доцент нүхэр **Кузнецкий Наум Самуиловичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1969 оной майн 22.

ГҮРЭНДӨӨ— ЭРХИМ ШАНАРТАЙ МЯХА

(КПСС-эй райкомуудай пленумүүдһээ)

ЗАГАРАП. Аймагай колхоз, совхозуудай 1969 оной дүн хаража үзэхэ болоо һаа, мяха абаха, гүрэндэ худалдаха даабари хангалтагүйгөөр дүүргэгдэһэн байна. Игэжэ табан жэлэй түсэбэй гүйсэдхэлые хойшо татаха ушар тохёолдоо. Энэ гээгдэлэй ушар шалтагаанинь хадаа ниитын адууһа малай олоор гарзалдаг, эхэ малай һубайрдаг, үбһэ хулһаар дуталдадаг дээрэһээ болоно.

КПСС-эй райкомой пленум 1969—1970 онуудта мяха абалгые дээшэлүүлхын тулада аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэдээ, гол түлэб иимэ ажаглалта хэбэ. Энэ асуудалаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Скубаренко элидхэл хээ. Пленумэй хүдэлмэридэ республикын хүдөө ажахын министр нүхэр Власов байлсажа үгэ хэлээ.

Ушарһан гээгдэлһээ гаража, мяха абаха, гүрэндэ тушааха табан жэлэй түсэб заатагүй дүүргэхын тула аймагай ажахынууд али бүхы арга боломжонуудаа элирхэйлээ, тус тустаа хэмжээ ябуулгануудые хараа. Тэдэнэй ёһоор бодоходо, аймаг бүхы дээрээ 1969 ба 1970 оной түсэбтэ даабарине үлүүлхэ аргатай болоно. Энэ талаар хэмжээ ябуулганууд соо бэшэгдэһэн тоо, баримтанууд гэршэлжэ үгэнэ. 1968 онойхитой жэшэбэл, 1970 оной дүнгөөр мяха абалга 114 процент, гүрэндэ тушаалга 130,3 процент ехэ болохо байна.

Һүүлэй үедэ ямаршье шалтагаангүйгөөр гахайнгаа фермэнүүдые үгы хэһэн ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд шанга шүүмжэлгэдэ оробо. Гахай үсхэбэрилгэ олзотой, мяха абалгые эрид дээшэлүүлхэ арга боломжо нээжэ үгэнэ. Энээнине «Гигант» колхозой дүй дүршэл гэршэлнэ. Пленум дээрэ үгэ хэлэһэн тус колхозой гахайн фермые даагша нүхэр Афанасьев иимэ баримта дурдаа. Тус фермэ олзотой һалбари болоһоор үлинэй. 1966 ондо 14,6 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулһан һаа, 1968 ондо тэрэнээ 42,2 мянга шахуу түхэригтэ хүргэһэн байха юм.

Пленумэй баталһан хэмжээ ябуулганууд дотор үбһэ абалгые эрид дээшэлүүлхэ, малай томо, оньһожоруулагдаһан фермэнүүдые бариха, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тухай тодорхойгоор бэшэгдэбэ. Энэ жэлдэ аймаг дотор 2300 үнеэдэй байха томо комплексно гурбан фермэ, хойто жэлдэ иимэ хоёр фермэ ашаглалгада үгтэхэ юм. Фермэнүүдые оньһожоруулха талааршье горитой юумэн хэгдэхээр түсэблэгдэнэ.

Д. ДАШИЦЫРЕНОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

* * *

ЗАКАМЕНСК. КПСС-эй райкомой VIII пленум болоо. Пленумдэ хабаадагшад мяха абалгые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тухай партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Николаевай хэһэн элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

Элидхэлшэ нэн түрүүлэн мал ажалые хүгжөөхэ тэмсэлдэ ороохо тарян, үбһэ тэжээл шэнидхэхы һуури эзэлхэ зэргэтэй гэжэ тэмдэглээ. Энэ талаар аймагай колхоз, совхозууд һүүлэй үедэ яһала ехэ юумэ хэһэн байна. Гэбэшье ургаса бага байһаар. Хэрбээ түрүү ажахынуудай гектар бүриһөө 13 центнер ороохо хуряагаад байхадань, «Коммунизмын зам», «Дружба» гэхэ мэтын колхозууд миил 3-4 центнер ороохо абаһан байха юм. Тэрэшэлэн үбһэ абалгашье нэгэ янза бэшэ.

Мяха абаха, гүрэндэ тушааха түсэб жэлэй эхинһээ муу бэшээр дүүргэгдэнэ. Зарим ажахынууд гээгдэлдэ ороһоор. Жэшээнь, Далахайн совхоз жэлһээ жэлдэ мяха абаха, гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэнэгүй. «Красный Октябрь», XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд баһал иимэрхүү байдалтай. Эдэ ажахынуудай тушааһан мал туранхай, диилэнхи жэжэхэн байдаг. Мал үсхэбэрилхэ хэрэгтэ анхарал мууса хандуулагдана. 1969 оной түрүүшын дүрбэ һарын туршада нёдондонойхиһоо 420 тугал, 600 гаран хурьгад үсөөнөөр абтаад байна. Эхэ мал һубайрна. Тэрэнине усадхахын түлөө тэмсэл һула. Ороондо оруулагдахаар болоһон 500 гаран үнеэд хнидэ сагаа гэжэ ябана. Үрэжүүлэгдэхээр болоһон 2685 шэнэ гунижадай оройдоол 800 шахуунь ороондо ороһон байха юм. Энэ ушар колхоз, совхозуудай экономикодо али зэргын ехэ хохидол ушаруулна гээшэб.

Саашадаа мал ажалай хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулха, малшадай ажалые материальна талаар урмашуулха, тэдэнэй байра байдалыень һайжаруулха, ажаһуудалайнь эрилтэ гүйсэд дүүрэн хангаха асуудалнуудта пленум онсо анхарба. Малай фермэнүүдтэ хүдэлхөөр залуушуулые олоор эльгээхэ хэрэг гол шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ пленум дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Д. БАЛДАЕВ,
«Ажалай туг» газетын редактор.

* * *

БАРГАЖАН. КПСС-эй райкомой ээлжээтэ пленум дээрэ аймагай колхоз, совхозуудта мяха үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ, аймагай партийна организациин бэелүүлхэ тодорхой зорилгонууд хараалагдаба.

Энэ асуудалаар элидхэл хэһэн партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. П. Шабагоров болон элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд мал ажалай продуктнуудые элбэгжүүлхэ талаар колхоз, совхозуудай нилээд амжалта түйлажа байһанине тэмдэглэхэ зуураа, ехэхэн арга боломжонуудые элирүүлээ. Юуб гэхэдэ, малай үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тушаа багаар анхарагдана. Ниитын мал үбһэ тэжээлээр хангагданагүй. Олохон ажахынууд малаа үхэл гарзада оруулаа. Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхахын зорилгоор ажахы бүхэндэ хэмжээнүүд хараалагданхай.

XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр И. С. Тараскин үгэ абахадаа, нэгэшье мал таргалуулангүйгөөр гүрэндэ худалдаха ёһогүйбди гэбэ. Тус колхоздо эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха тусгаар гүүртэнүүд эмхидхэгдэнэ. Сабшалан һайжаруулха отрядууд бии болгогдоо.

Аргатын совхозой директор нүхэр Ц. Д. Батуев ажахыда племенной хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, мяхалиг үүлтэрэй мал үдхэжэ байдаг дүй дүршэл тухайгаа хөөрэбэ. Пленумэй асуудал зүбшэлгэдэ Гааргын совхозой главна зоотехник нүхэр Гомбоев, Дэрээнэй совхозой директор нүхэр Цыбиков, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Бадалаев болон бусад хабаадалсаа.

Пленумэй тогтоол соо мал ажал дээрэ түрүү аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ, тэжээлэй ургамалнуудые, тэрэ тоодо куузику ехээр тарижа ургуулха тухай онсо анхарагдаба

Н. САНДАНОВА,
аймагай газетын редакторай орлогшо.

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй залуу барилгашадай слёт июнь һара соо Новокузнецк городто болохо юм. Тэрээндэ манай республикын түлөөлэгшэ болож «Бурводстрой» трестын барилгашан комсомол хүбүүн Виктор Коротков ошохонь.

Виктор Коротков барилгада хүдэлжэ эхилһээр яһала үнинэй. Эндэ хүдэлжэ байтараа, Совет Армиин зэргэдэ алба хэхэсэ ошоо һэн. Сэрэгһээ табигдаһанайнгаа һүүлээршье эндээ ерэжэ, хүдэлжэ эхилээ. Бэрхэ, шумууһан барилгашан байһыень ажал дээрэһээнь мэдэхээр. 1969 оной түрүүшын кварталай түсэбые 213 процент дүүргэбэ. Зураг дээрэ: В. Коротков.

А. КНЯЗЕВАЙ фото.

МАЛШАД, ТАРЯАШАД БАЯРТАЙ УГТАНА

Одон совхозой гурбадахи отделенидэ (Мухар-Шэбэр) 80 хүнэй һууритай хүлөөгэй клуб бии юм. Зүгөөр тус клубай совет ажалшадай дунда ябуулагдаха хүдэлмэреэ саг сооһь хэдэггүй бэлэй.

Хүсөөтын сомоной Совет совхозой партком хоёрой тус клубай хүдэлмэри шалгажа үзэхэдэнь, гомдол соо хэлэгдэһэн баримтанууд тодорбо. Арад зоной сүлөөтэй сагаа үнгэргэхэ гэхэдэ туһаламжа үзүүлдэггүй Цыремпиловые клубые даагшын уялгаһаа сүлөөлһэн юм. Тэрэнэй оронда комсомол басаган Валентина Батуевае томилһон байгаа.

«Залуу хүн залитай» гэдэгтэл, Валентина Батуева түрүүшын үдэрһөө эхилэн, клубайнгаа хүдэлмэрине һэргээжэ эхилһэн юм. Мүнөө клубай дэргэдэ уран һайханай бүлгэм эмхидхэгдэжэ, нютагайнгаа ажалшадта түрүүшынгээ концерт харуулба.

Концерт хараһан нютагай зон хойшодоо бүри һайнаар наада харуулжа, малшад, таряашадаа хирэ хирэ болоод сэнгүүлжэ, баясуулжа байхыень клубые даагша Валентина Батуевала хүсэһэн байна.

Д. ЛОПИЛОВ.

ШЭНЭ ЮУМЭНЭЙ ШЭНЖЭ

Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан социалис мүрысөөн Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллективэй дунда нёдондо жэлэй ноябрьһаа эхилээд, улам бүри үргэдэн дэлгэржэ байна.

Мүнөө эндэ социалис мүрысөөнэй гол зорилго—ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэреэ үрэ ехэтэй болгохын түлөө тэмсэл заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй гол анхаралда абтанхай. Агуу багшын алдарта ойн хүндэлэлдэ абтаһан уялгын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байһаниинь заводой цех, участок, бригадануудай ажал хэрэг дээрэһээ элеэ харагдана. Олон ондоо зүйл бүтээдэг орёо үйлэдбэритэй энэ заводто үүсхэлтэ ажалай омог охин хаа хаанагүй бурьялна.

...Социалис Ажалай Герой Анисим Николаевич Ошировай хүтэлбэрилдэг дизельнэ цехтэ ороходо, һүүлэй жэлнүүдтэ заводой бүхы ажабайдалда нэбтэржэ байһан шэнэ юумэнэй шэнжэ шарай—техническэ дэбжэлтын дабшалта эли тодоор харагдана. Хэдыхэн жэлэй саана энэ цехтэ паровозой котелнууд заһабарилагдадаг байһан юм. Тэрэ үедэ энэ цех соо тооһо шорой, утаа униарһаа эхилээд, шэхэ дүлиирмэ нэерээн байдаг бэлэй. Харин мүнөө эндэ тад ондоо болонхой.

Цехэй коллектив тепловозуудай дизельнүүдые заһабарилна. Коллективэй хүсөөр цех соо тон ехэ юумэн богони болзор соо хэгдэжэ, үйлэдбэринь мүнөө үеын шэнжэ шанартай болоһон байна. Нэн түрүүн үйлэдбэриинь технологи ондоо болоо. Тепловозой дизель заһабарилга паровозой котелойхиһоо тад ондоо: деталь бүхэнэй заһабари нягта нарин, эрилтэ ехэтэй. Гадна цехэй станочно парк гүйсэд һэлгэгдээ. Цехэй пролёдой хоёр хажуугаар шэнэ маркын, бүтээсэ ехэтэй станок болон түхеэрэлгэнүүд табигданхай. Цехэй участок, бригадануудай ажал эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэгдэнэ. Заводой түрүү коллективэй байдалда үшөө нэгэ ехэ хубилалтын хэгдэжэ байһые обёоронгүй аргагүй. Үйлэдбэреэ шэнэ гуримаар түсэблэлгэ ба материальна урмашуулгын ямар ехэ аша үрэтэй байһые хүдэлмэришэн бүхэн һайн ойлгоно. Элэ бүгэдэ хубилалтанууд хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй урда шэнэ, шухала зорилго табяа: хүн бүхэн богони болзор соо шэнэ мэргэжэл шудалжа, шэнэ технологиин эрилтээр ажаллаха баатай болоһон юм. Энэ зорилгоёо тэдэнэр һайнаар бэелүүлнэ.

Хүдэлмэришэдэй шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг болоһон тухай цехэй парторганизациин секретарь Андрей Матвеевич Троицкий иимэ тоо, баримтануудаар тодорхойлон харуулна:

— Манай завод жэл ерэхэ бүри хүгжэжэ байна. Заводойнгоо хүгжэхэтэй хамта, хүдэлмэришэднайшье ургана. Эрдэм мэдэрэлээрээ, мэргэжэл шадабаряараа, хүсэл эрмэлзэлээрээ хүнүүд ондоо болоно. Элэ бүгэдын ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлнэ, хэһэн юумэнэй-мнай шанар һайжарна. Харатты даа, нёдондо жэлэймнай дүнгүүдые: товарна продукци гаргаха түсэб 102,4 процент, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэ[б] процент, продукциин өө[рын] хямдаруулха түсэб 98.[.] дүүргэгдээ. Салин хүлһэ[н]һоо 10 мянган түхэ[риг] даа. Гол фондын мян[ган тү]хэриг бүхэндэ 40 түх[эриг] олзо абтаа.

Цехэй хүдэлмэришэд[ай] В. И. Ленинэй зуун ж[элэй ойдо] зорюулагдаһан социалис [мүрысөөн] үргэнөөр дэлгэрэнхэй,—[Анд]рей Матвеевич 1969 оно[й ...] бэриин түсэбэй ямараар [...]жэ байһан тухай саша[...]бэ:—Шэнэ жэлэй түрүү[шын ...]һөө эхилэн, манай цех [...] дээр ажаллана. Нэгэдэхи[...] да товарна продукци үй[лэдбэрилхэ] түсэбөө 101,8 процен[т], бүтээсые дээшэлүүлхэ [...] 104,1 процент, продук[ци...]сэн хямдаруулха түсэб [...] процент дүүргэһэн байн[а].

Ажалаа эрдэм ухааны[й] эмхидхэхэ түсэбүүд боло[...] бэелүүлэгдэн, баһал шэ[нэ юумэ]нэй шэнжэ болонхой. Пе[...] цехэй коллектив НОТ-эй [...]жээ ябуулга хараалһа[н ...]лэй дүүрэтэр тэдэнэйнь [...]лэдбэридэ нэбтэрүүлэгд[...] мянган түхэриг алмаг[...]на.

Цех соо эмхидхэгдэһэн [...] соведэй гэшүүн Алексей [...] хөөрэжэ үгэһэнэй ёһоо[р ...] жэлдэ технико-экономи[ческэ ... са]нитарно-гигиеническэ бо[лон ...]тическэ талаар социал[...]сөө эмхидхэхэ, ажалай [...] шангадхаха, хүдэлмэриш[эдэй ...] гэжэл дээшэлүүлхэ тала[а...]ран шухала хэмжээнүү[д] хараалагдаһан байна. Жа[...]рүүшын гурба һарын [...] НОТ-эй түсэбөөр харааа[...] гушаад хэмжээ ябуулга [...]лэгдэжэ, гурба мянга гар[ан тү]ригэй алмалта хэгдээ. Эн[э...]рэһээ харахада, жэлэй [...] хараалагдаһан түсэбэй [...]хэ байһаниинь найдамта[й]

Энэ найдабари хүдэлм[...] эршэтэ ажалһаа үндэһал[...]нэй дунда эрхимээр хүдэ[лдэг хү]нүүд олон. Тэдэнэй тоодо [...] М. Погорелов, С. Маковей, [...]баев, В. Подьячев, А. [...] М. Жигарев гэгшэд оролс[...] хүдэлмэришэд уралан н[...]гын ба ухаалан зохёолгын [...] элэбхитэйгээр хабаадаж[а,] ажалаа бэрхээр мэдэхэ [...] мэргэжэлтэд болоһоноо [...] Жэшээнь, слесарь А. Гаше[...]гарев хоёр үнгэрһэн ж[эл ...]зелиин валик мүлихэ т[...] зохёожо, 1993 түхэригэй [...] хэһэн байха юм. В. [...] В. Подьячев хоёрой дура[...] зохёогдоһон үшөө нэгэ т[...] мянга зуун түхэриг алма[лта ...]һэн. Тэдэнэрые ёһотой ура[...]тан гэжэ нүхэдынь дэм[...]даггүй.

1965 онһоо хойшо дүр[бэн жэ]лэй туршада эдэ хоёр ур[...]танай оролдолгоор олон зэр[...] түхеэрэлгэ шэнэдхэн хүб[...]һан, ухаалан зохёогдоһо[н] юм. Техническэ дэбжэлт[...] элэбхитэй тэмсэлшэд М. [...]лов. С. Маковей хоёр ду[...] соо алар гушаад мянган т[...] алмалта хэһэн байна. Тии[ми]даа элэ хоёр нүхэд манай [...]ликын габьяата уралан [...]лагшад гэһэн хүндэтэ нэрэ[...]дэ хүртэһэн байна бшуу.

Б. ШАТО[...]

ЗУРАГЛАЛ

ЭХЭ ОРОН ЭНДЭҺЭЭ ЭХИТЭЙ

Февраль һарын нэгэ үглөө һэн. Янгинама хүйтэндэ газар яг таһа хүрэшэнхэй, гүн нойр дундаа нарата хабар тухай зүүдэ манан дуурана. Шэмэрүүн, хорон жабар бүтлүү хоолын абяагаар хүнхинэнэ. Осоон уулын саанаһаа, бурзан сагаан униар соогуур наран үндынэ. Баян-Голой эрьеын хасуури, бургааһануудай шэжэр мүнгэн нэмэргэ наранай һулахан туяада үй түмэн субадаар хашарһатана. Аажам. Тойроод саһан, саһан...

Эгээл энэ хирэдэ, Мүртэйе үгсэн, нэгэ хүн яаралгүйхэн алхална. Энэ хэн бэ? Буряадай республикын мастер-луговод Буда Рабданович Тагаров. Тэрэнэй урал дээрэхи шэрбэгэр хара һахалынь сэнтэнхэй. Баруун гартань хурса салир. Тала дайдын ойроо хүрэгдөөгүй сахилма сагаан саһанһаа һаргаһан нюдэеэ анин татаад, бага зэргэ бодолгото болоһон янзатай, алхалжал ябана. Буда Рабданович юун тухай бодожо ябана хаб?

Үглөөгүүр ажалдаа гарахынь урдахана Улаан-Үдэһөө юун гэһэн гүн удхатай дуу радиогоор дамжуулаа гээшэб? «Юунһээ эхитэй юм Эхэ орон?» — гэһэн дуун сэдьхэлыень айхабтар ехээр хүдэлгөө. Хэрбээ энэ дуу шагнаагүй һаа, мүнөө Буда Рабданович нигэтэрээ бодолгодо абтаһан ябаха һэн аа гү? Бү мэдэе.

Юунһээ эхитэй юм Эхэ орон?» — гэжэ тэрэ дуунай үгөөр өөрһөө дахин дахин дабтан асууна. Тодорхой харюу олохонь тиимэшье бэлэһэн бэшэ хэбэртэй. «Эхэ орон юун бэ гэжэ би мэдэнэб. Теэд юунһээ эхитэй юм Эхэ орон?.. Гартаа салир барьяад, ажалдаа ошожо ябанаб. Энээнһээ гү? Тэрүү тэрэ Хуурай жалгын эхиндэ бүлэг хуһан ургана. Тэдэнһээ гү? Тоонто нютагайнгаа газар дээгүүр энэ мүнөө алхалжа ябанаб. Магад, эндэһээшье эхитэй аалам?..»

Тоонто нютагаа һанан һанан ябахадань, ошоһон жэлнүүд, олон юумэн ойндонь һэргэн ерэнэ...

Борьбо дээрээ үндыхэһөө эхилжэ үе залган барлаг боложо ябаһан Тагар нютаг зоноороо энэ һүр жабхалан дуу дуулалсан, нюргаа сэхэлэн, өөдэлхэ нара одоошье хараа бэлэй. «Олоной һанал зүб, олоной хүсэн ехэ» — гэжэ ойлгоһон Тагартан арбан гурбан улаан сурба үхибүүдээ дахуулан, һаажа байһан эреэгшэ үнеэгээ хүтэлэн, колхоздо ороһон байгаа.

Жэлнүүд, жэлнүүд...

«Февральда жаратай болобоб. Жэлнүүд ямар түргэнөөр үнгэрнэб. Нэгэл мэдэхэдээ, буурал сагаан толгойтой болошоһон ябахаш».

Буда Рабданович Осоон уулын хадада хүрэжэ ерэбэ. Елүүр мүльһэн дээгүүр иишэ тиишээ ябана. Хурса салираар эндэ тэндэ хадхаад үзэнэ. Мүльһэн доогуур урдажа байһан уһанай урадхалые шагнаархан зогсоно. Уһанай хүсэн үшөөл буураагүй. Һайн лэ гээшэ. Эндэ дахинаа тошон халяаһанай хэрэггүй. Хабар хайлаад, минии лэ һужааг соогуур урдажа ошохо. Осооной арада, бүтүү шэлхэ соо тошон ехээр халяаха байна», — гэжэ бодоһоор, улам саашаа, үлхэн шугы бургааһан соогуур горхо үгсэн ошобо.

Үндэр хадын арада бүглүү. Шэмэгүй. Саһан даруулга хэдэрһэн модод амгаланаар дуурана. Хааяашьеб тоншуул хуурай хохюур тоншоно. Тос-тос, тос-тос...

Буда Рабданович мүльһэ ялтална...

1944 оной февральда Корсунь-Шевченковскэ шадар хүндөөр шархатаад, жэл шахуу сэрэгэй госпитальдо аргалуулба. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 2-дахи шатын орден, хэдэн медаль сээжэдээ яларуулан, түрэл нютагаа бусажа ерээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо түрэл колхозойнгоо һалбаран хүгжэхын тулада хэһэн бүтээһэн юумэнь ехэхэн даа. «Ажалша уггай, алтан гартай хүн» — гэжэ Буда Рабдановичые нютагаархиниинь дэмы магтадаггүй.

Уданшьегүй «Улаан-Үдэнгэ» колхоз хурша Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозтой хамгарба. Олоной хэрэгэй тулада сэдьхэлээ табижа ябадаг хадаа, ямаршье суглаан, зүблөөнэй болоходо сабшалангай газарые саашадаа һайжаруулха, эзэн ёһоор хандадаг болохо тухай ходо хэлэдэг һэн.

1953 он. Буда Рабданович Тагаровай үнинһөө хойшо хүсэжэ ябаһан хүсэл одоошье бэелбэ. Мүртэйдэ уһалагдажа боломоор 100-гаад гектар сабшалангай газар даалгагдаба. Тиигээд лэ үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа эхилээ һэн. Абаһаар тэрэнэй гарта хүрзэ салир хоёрһоо ондоо ямаршье зэр зэмсэг үгы байгаа. Юунһээнь эхилэлтэйб? Түбхын түрүүндэ ээзгүй орхигдожо, эдэгэжэ эхилһэн хуушан һубаг шэнэлэн заһажа эхилбэ. Зарим газартань шулуу, модо зоожо, һубагай хүбөө үндэр болгоно. Ехэнхидээл хэдэн километр зайда һубагай оёор, һаба хүрзөөр малтажа гүнзэгы болгохо, тэгшэлхэ хэрэгтэй байгаа. Хэдэн жэлдэ гандажа хаташаһан газарта уһан урагшаа урдажа үгэхэгүй. Нэгэ заа урдаһан шэнги болоод лэ — газартаа шэнгэшэхэ. Тиибэ ябашье ангажа хаташаһан газарай хүрьһые алхам алхамаар амидаралта уһаар үдэр һунигүй ундалуулжа эхилээ. Түрүүшын жэлнүүдтэ луговодой ажалай үрэ дүн һайн гэхээр бэшэ һэн. Гэбэшье сабшалангай ургаса, урдынхитайнь жэшэхэдэ, хараа байса дээшэлжэ эхилһэн бэлэй.

Жараад оноор луговод Тагаровай участогһаа ехэ үбһэн хуряагдаһан юм. Энэ сабшалангһаа гектарай 26 центнер үбһэн абтаа һэн. Энэмнай ехэ үбһэн гү? Бага гэхээр бэшэл даа. Зүгөөр Буда Рабадановичай сэдьхэл энээгээр ханаагүй. Олон жэл соо хүдэлжэ түйлаһан амжалтаараа урмашан, үшөө үсэд нэтэрүүгээр хүдэлжэ эхилбэ...

Һиимэгэр һэмжэн үүлэнэй саанаһаа наран һүлэмхеэр гэрэлтэнэ. Буда Рабданович хүлһөө сэлмээн, эрье дээрэ хүһөө шулуу һандайлан тамхилна. «Оньһон техникын хэды хүсэтэйшье һаань, хүрзэ, салир хэзээшье хойшоол гарахагүй... Анхан би гартаа хүрзэ салир хоёртой луговод болоо һэм. Харин мүнөө...»

Арбаад гаран жэлэй саада тээ хүрзөөр заһажа, арай шамайхан уһа урадхуулдаг байһан гүйхэн һубагайнь сараашье мүнөө үлөөгүй, тусхай мэргэжэлтэй мелиораторнууд хүсэтэ техникээр хэды ехэ ажал бүтээнэ гээшэб. Гүнзэгы һубагаар халима дүүрэн уһан урдана. Хэрэгтэй сагтань, һанаһан тээшээ урадхуулхаш. Зүгөөр шадабари хэрэгтэй даа. Уһан байнал гээд, хэм хэмжээгүйгөөр уһалжа болохогүй бшуу. Буда Рабданович сабшалангайнгаа газарые гурба дахин уһалдаг. Нэгэдэхеэ—апрелиин 25-һаа майн 5 болотор, хоёрдохёо—майн һүүлээр, гурбадахяа—июниин 15-һаа 25 болотор.

«Хөөрхы даа, мори тэргээр наг шэбхэ зөөжэ сабшалангаа үтэгжүүлдэг бэлэйбди. Харин мүнөө хамаг ажал техникын хүсөөр бүтээгдэнэ. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ 2100 тонно наг шэбхэ трактораар зөөгдөө. Мүн лэ техникын хүсөөр үригдэн тараагдажа, хүндэ катогоор үлтилэгдөө һэн. Байза, Улаан-Добын наада хажууда наг шэбхэ бага гаргагдаа. Энэ жэлдэ тэндэл горитойхон зөөлгэжэ, тараалгаха болоо. Үшөө тинхэдэ, Баян-Голой эрье шадарай шугы бургааһа сэбэрлэхэ хэрэгтэй байна. Хэдэн арбаад гектар газар минии лэ хэндээш хэрэггүйгөөр хосоржо хэбтэнэ. Хүсэтэ техникээр хэдыхэн лэ үдэрэй туршада сэбэрлээд, хүрьһыень жэгдэлэн заһажархиха бшуу».

Буда Рабданович тамхилжа дүүргээд, хурса салираа дахин гартаа абаба...

1966 он. Ниитынгээ малда хүсэд дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл ургуулдаг болохын түлөө республикын бүхы луговодууд хамсыгаа шаман оробод. Тиигэжэ жэлэй эсэстэ социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдахада, Б. Р. Тагаров аймаг соогоо эрхимүүдэй нэгэн гэжэ тодоржо, республикын мастер-луговод гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой зүгһөө Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна. Луговод боложо хүдэлһэн сагһаань хойшо арба холо гаран жэл үнгэрбэ. Жэл ерэхэ бүри үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абадаг боложо байнхай. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада даалгагдаһан участок дээрэһээ гектарай дунда зэргээр 34—36 центнер ургаса хуряадаг болонхой.

...Наран оробо. Хярмаг саһан бударна. Һүниин харанхые нэбтэ харбан, яларжа байгаа галнууд тээшэ, гэр тээшээ Буда Рабданович алхална.

«Аба, эжым нангин гуламта. Минии түрэһэн, үдэһэн тоонто нютаг. Жэлэй дүрбэн сагта — хэдыдэшье сэдьхэлдэм жэгдэ һайханаар һанагданаш. Минии наһан, ажал, баяр, жаргал—булта эндэһээ эхитэй. Тиимэл хадаа, Эхэ ороминь эндэһээ эхитэй» — гэжэ Буда Рабданович Тагаров шэбшэнэ. Игэжэ үглөөнһөө хойшо сэдьхэлыень тамалһан асуудалда өөрынхеэрээ харюусаба.

Ц. ДОРЖИЕВ,
манай корр.

Сэлэнгэ.

Улаан-Үдын пристаниин хүдэлмэришэдэй халуун хаһа эхилбэ. «Сивко» гэжэ теплоход[...] да үдэр, һүнигүй тамаржа, таряа, шулуу нүүрһэ шэрэнэ. Энэ командынхид рейс бүхэнэй[...]рние ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Сивко» теплоходой эдеэ шанагша А. Я. Асеева, моторист Г. Бадиков [...] ээлжээтэ рейсдээ гарахын урда тээ.

Д. БАЛДАНОВАЙ [фото].

[А]РАДАЙ БАЯЛИГ ГАМНАЯ, УЛАМ АРЬБАДХАЯ!

...эрншэд, таряашадай, бү... арадай хүсэлэл оролдол... ороноймнай улам хүсэ... баян боложо байлагынь ... элитэ. Манай гүрэнэй ...ческа үндэһэ һуури—со... зөөри гамнаха, арьбадха... эрхэтэн бүхэнэй нангин

...н зөөри хаана ямар зэр... ...галагданаб, алмаглаанаб, ...анаб гэжэ засаг түрэ, ... партийна болон бусад ... эмхинүүд, ажалшадай ...үүд саг үргэлжэ һонир... ...алгадаг, элирүүлэгдэһэн ...ууляар дары хэмжээ ...айна. Манай республика ...рөөшэ жэлэй таба һа... ...ала ажалшадай халуун ...татайгаар социалис эд ...үүдэй ямараар хада... ...а, ашаглагдажа байһые ... нийтын харалга үнгэргэг... ...ромышленна предприяти... ...ын эмхинүүд, колхоз, ... ба эмхи зургаануудтахи ...анууд эрид шууд усад... ..., хамтын зөөри алмаха, ...тодорхой хэмжээнүүд ха... ...ан, үбэршэлгэ, урилтэ ...этэйшүүл хуулиин ха... ...а хабаадуулагдаһан бай...

... гүрэнэй, кооперативна ... тала руу гаргашалдаг, ...өршэлдэг ябадал эсэслэн ... арга дүүрэн хэрэглэгдэ...нэ гэхын аргагүй. Хамтын зөөридэ гамгүйгөөр хандаһан, урнһэн, үбэршэлһэн баримтанууд энээнииеи гэршэлнэ.

Материальна хэрэгсэлнүүдэй, хамгын малай, мүнгэн һангай хоролто хохидолдо оролот ябадал, ажахыгаа эзэн бусаар, һаланаар эрхилдэг ушар нэн түрүүн юунһээ болоноб гэхэдэ, тоо бүридэлэй бусайданги, таамаг байһанһаа, хиналта, шалгалтын һула дээрэһээ тохёолдоно. Һүүлэй үедэ сүүдээр харагдаһан хэрэгүүдэй шэнжэлэл энээнэй гэршэ болоно. 1268-тахи автоколонныш жолоошод Мартемьянов, Трифонов гэгшэд январь, февраль һаранүүдта 12 тонно малай тэжээл хулгайлжа, элдэб хүнүүдтэ худалдаа. Эдэнэр ямар аргаар иимэ ехэ тэжээл үбэршэлөөб? Документ саарһанай ёһоор, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» совхоздо нэгэшье килограмм дуталтагүйгөөр тиимэ тэжээл тушаагдаһан хэбэртэй байгаа. Совхоздо асарагдаһан ашаае шэгнүүрээрнь шалгажа абадаггүй байһыень һамбаашалан, тэдэ хоёр жолоошон гэмтэ ябадалай харгыда ороо.

Фермэнүүдтэхи малай тоо толгойн бүридхэлэй муугаар хэгдэдэг ушарһаа, үхэһэн мал нюуха, боло мал бага малаар һэлгэхэ элдэб атсаан, һуйбаан хэгдэдэг. Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой МТФ-е даагша Брылёв артелиин һүрэгһөө нэгэ буруу үлүү гаргажа өөртөө абаһан, хашарагуудаар хоёр үнеэ һэлгэһэн, үхэһэн 28 тугал нюуһан байба. Тэриин совхозой ахалагша малшан Батясов архяар эдилгэ абаад, хүнүүдэй һубай малаар нийтын хоёр үнеэдые андалдуулһан байха юм. Иимэ гэмтэ ябадал гаргаһанайнгаа түлөө тэдэнэр хуулиин зэмэ амасаа.

Элдэб үбэршэлгэ, хоролтоһоо хамтын зөөри аршалха, зайсуулхын тула нарин нягта тоо бүридхэл хангахые оролдохоһоо гадна. документнүүдэй хэр зүбөөр хүтэлэгдэдэгые хирэ хирэ шалгалгын ехэ удха шанартайнь мэдээжэ. Теэд зарим газарта ревизи, шалгалта ёһын тэдысэ хэгдэдэг, ямар нэгэн дутагдалай элирүүлэгдэбэл, тэрэниие далдалха һэдэлгэ гаргадаг хүнүүд үсөөншье һаа, үшөөл дайралдана. Иимэ ушар илангаяа һэргылэмжэ багатай, һанаа амар хүтэлбэрилэгшэдтэй эмхи зургаануудта үзэгдэнэ.

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша бухгалтер Аюрзанаев правлениин этигэл найдабариие буруу тээшэнь хэрэглэн, колхозой мүнгөөр зоргоо соогоо мунайдаһан, иишэ тиишэнь урнһэн, хүнүүдэй урилтэ дутаалтые худал саарһаар бүтүүлһэн байба. Бухгалтериин хүдэлмэриие наринаар хинадаг байхын оронда, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мурхонов хамтын мүнгэн һан бариха гурим өөрөө хазагайруулалсаһан байна. Колхозой мал ажалай фермэнүүдтэнь тоо бүридхэл мүн лэ һалан муу. Хамтын һүрэгэй үнеэдые хубиингаа хэрэглэмжэдэ хулгайлан абаһан, бага малаар бодо мал һэлгэһэн ушар баримтанууд мүн лэ тэндэ элирүүлэгдээ. Колхозой зөөриин уригдэжэ, үбэршэлэгдэжэ байхада, артелиин шалгалтын комиссиин юушье хээгүй, ямаршье хэмжээ абаагүй байһаниинь гайхалтай.

Энэ мэтын дутуу дундануud Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Баргажанай аймагай Дэрээнэй совхоздо, мүн бусад ажахынуудта үзэгдэнэ. Кооперативна эд бараа урилтэ, үбэршэлгэдэ оруулһан баримтанууд Зэдын, Яруунын, Загарайн аймпотребсоюзуудай эмхинүүдтэ элирүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, Гэгээтын сельпогой (Зэдэ) түрүүлэгшэ Тугутов бухгалтер Игумноватаяа үгэ нэгэдээд, 9 мянган түхэриг «эдиһэн», тус сельпогой магазинуудай наймаалагшад Раднаева, Лубсанова, Цырендоржиева гэгшэд 30 мянган түхэриг үбэршэлһэн байна. Аймагай эд хэрэглэгшэдэй холбооной шалгалтын комиссиин, правлениин зүгһөө хиналта хэгшэдэй уялгадаа ёһын тэдысэ хандадаг, мууса хүдэлдэг байһыень һамбаашалан, бүлэг хулгайшад хамтын иимэ ехэ зөөри үбэршэлхэ аргатай болоо. Бүри 1967 ондо ревизор Доржиев наймаалагша Цырендоржиевагай 9500 түхэригэй дутаалта элирүүлһэн аад, худал саарһа хэжэ, тэрэниие далдалһан байгаа. Үбэршэлгэ, дутаалта хэһэн хүнүүдтэй суг Доржиев мүнөө турмэдэ хаагдаад «ханинартаяа» хамта сүүдэй урда зогсохоёо байна.

Главна, ахалагша бухгалтернуудай тушаал уялгадаа ханалгагүйгөөр хандадаг, олохон бухгалтернуудай мэргэжэл шалабаряар ахир. шалгалта, хиналтын хүдэлмэри һайтар ябуулжа бирадаггүй байһанһаань олон дутагдал саг соогоо элирүүлэгдэнэгүй. Мүнгэнэй хэрэг хүтэлэлгын тогтоогдомол гуримай хазагайруулагдаһые мэдэжэ байгаад, зарим газарта саг соонь хэмжээ абадаггүй байна. Республикын Хүдөө ажахын министерствын мэдээнэй ёһоор, совхозуудта 479 мянган түхэригэй хуули бусаа гаргаша хэгдэһэн гэжэ тоологдоно. Эдэ бүгэдэнһөө тобшолол хэхэдэ, министерствэнүүд, албан зургаанууд предприятинуудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэд болгожо бэлэдхэлээр һайн хүнүүдые томилхо, тэдэнэрые һурган хүмүүжүүлхэ, тэдэндэ эрилтэ ехэтэйгээр хандаха зэргэтэй.

Хамтын малай гарзалһанһаа гүрэндэ ехэ хохидол ушарна. Теэд олонхидоо колхоз, совхозуудай мал харууһанайл мууһаа хосорно. Малай гарзалһанда зэмэтэй хүнүүдээр үхэһэн малай хүл болхоолгохо гү, али худалдаанайнь үнэ сэн түлүүлхэ гурим баримталагдангүй үнгэршэнэ. Малай үхэһэн тушаа акт муугаар табигдана. Малшадай гэмээр гарзалһан мал һүүлэй һүүлдэ хамтын гаргашада нэмээгдэжэ, ажахын олзо оршые багадхана. Өөрынгөө гэмээр бэлшээриһээ мал алдаһан адуушад, үхэршэд гү, али ондоо һалан харюусалгагүй ябадалһаа хамтын зөөридэ хохидол ушаруулһан зэмэтэй хүнүүд гарзаяа тэхэрюулхэ, хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха зэргэтэй.

Элдэб жэжэ хулгай хамтын зөөридэ бага бэшэ хохидол ушаруулна. Дээдэ-Тайлсын совхозой (Хори) хүдэлмэришэд Бельский, Рассадина, Афанасьева болон бусад хүдэлдэг фермэһээ талха ороо-һоной зүйл бага багаханаар зөөжэ, үмсынгөө мал тэжээдэг байгаа. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд тэрэниие тухайлдагшье һаа, хоридоггүй байһан. Һаяшаг энэ хэрэг мүрдэлгын зургаанда үгтэжэ, зэмэтэ хүнүүд элирүүлэгдээд, горитойхон тэжээлэй хулгайлагдаһаниинь тодоруулагдаа. Бага ехэшье болог, хамтын зөөридэ гараа хүргэһэн баримта бүхэниие обёоронгүй орхижо, зохихо хэмжээ абангүй гаража болохогүй.

Бүридхэлэй, хиналтын хүдэлмэри һайжаруулха ябадалда банкын мүнгэн һангай зургаанууд ех үүргэтэй. Гэбэшье Яруунын, Зэдын, Хяагтын аймагуудай мүнгэн һангай, банкын хүдэлмэрилэгшэ хиналта шалгалтынгаа хэрэг һуладхан, финансын журам эбдэһэн ушар баримтанууд тушаа дарь хэмжээ абаагүй үнгэрдэг байба. Мүн Финансын министерствын КРУ-гай хүдэлмэрилэгшэд промышленна предприятинууд болон совхозуудта ревизи тон үсөө хэнэ. Мүнгэн һангай, банкын хүдэлмэрилэгшэд эдэ дутагдалаа усадхажа, гүрэнэй захирганай зүгһөө ябуулагдаха хиналта һайнаар эрхилхэ уялгатай.

Урилтэ, хоролто ушаруулжа боломоор бүхы арга мэхэнүүдэй харгы хааха, арадай баялиг үбэршэлэгшэдтэй революционно хуулиин ёһоор эрид шууд тэмсэхэ, хамтын зөөридэ гамгүйгөөр, эзэн бусаар хандадаг ябадал тушаа зэбүүрхэлдэг байхаар арад зониие хүмүүжүүлхэ гээшэ гансашье албан зургаануудай бэшэ, партийна, Советэй болон бусад нийтын эмхинүүдэй, ажалшадай коллективүүдэй арюун уялга болоно.

Б. ЦЫДЕНЖАПОВ,
республикын прокурор, юстициин III классай гүрэнэй советник.

Толилогдоогүй бэшэгэй мүрөөр

...ТЭЭД БАЙХАДАНЬ ЯАЛТАЙБ?

...дын мяха-консервын ... хүдэлмэришэдэй бай...даһан шэнэ гэр 1961 ...алгада үгтөө һэн. Шэ...нүүжэ ороһон бидэнэр ...ды ехээр баясаа, омо...э һананат. Дулаан, ..., ураалаар дулаасуу... байра. Тингэбэшье ...л шиидхэхэ хүсэлэн... ...үб гэхэдэ, жэл бүри һараһаа эхилээд зун манай байдаг гэртэ ...даажэ үхэхөөр хүйтэн юм. Энээнһээ боложо, ... байдаг зон унтарһаа ...хүбсаһаяашье хүсэд ... байха баатай болоно. ...н ямар шалтагаанһаа ...дэ, зэргэлээд байһан ...э эргишэдэй эдеэ хоо...лжа байха тусхай ...овой манай гэрэй до...ээһэн байгаа. Энээн..., гэр байра дулаасуул... ... түмэр хоолой соохи ...а хүрэхэдэ, маанадай ...һэн болодог юм. Ком...нүүдалай таһагай хү...эдтэ слесариие эльгээ...ндахада, «бага салин ...оһээ, манда слесарь... үгэнэгүй, тиимэ мэргэжэлтэй хүниие олохонь бэрхэтэй» гэһэн харюу хэды удаа дууланан байхабди.

Дурсагдагша асуудалаар зохихо хэмжээ абахынь тула манай редакци тус бэшэгые мяха-консервын комбинадай парткомой секретарь нүхэр Шитиковтэ эльгээһэн байгаа. Һаяхан эндэһээ иимэ удхатай харюу абтаба:

«Энэ асуудал шиидхэгдэхэ болоһоор үнихэнэй юм. Комбинадайнгаа дэргэдэ ураалаар дулаасуулжа байха шэнэ котел байгша оной январь һарада ашаглалтада үгэһэн байнабди. Нигээд ерэхэлээрээ комбинат шадар ашаглалгада үгтэһэн бүхы гэр байранууд дурсагдагша котелой ураалаар дулаасуулагдадаг болонхой гэжэ мяха-консервын комбинадай парткомой секретариин уялгые дүүргэгшэ нүхэр Костриков манай редакцида мэдээсэһэн байна.

Сэлэнгын аймагай Ташарай дунда һургуулиин багша Майя Борисовна Савинова һуралсалай жэл амжалтатай дүүргэжэ байна. Майя Борисовнагай һурагшад жэл бүри классһаа класста ородог юм. Зураг дээрэ: М. Б. Савинова хэшээлдэ.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

РУМЫНИИН КОММУНИС ПАРТИИН ЦК-гай ПЛЕНУМ

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Аджерпресс агентствын мэдээсэлнэй ёһоор, Румыниин Коммунис партиин ЦК-гай пленум майн 21-дэ эндэ болоо. Пленум хадаа Экономическа Харилсан туһалалсалгын Советэй XXIII тусхай сессиин документнүүдые һайшаагаа, зохихо хэмжээнүүдые абахыень Министрнүүдэй Советдэ даалгаа.

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ бэлдэхэ, тэрэнэй хүдэлмэридэ РКП-гэй хабаадаха тухай асуудал хаража үзэхэдөө, РКП-гэй ЦК-гай генеральна секретарь Н. Чаушеску түрүүтэй РКП-гэй делегациие эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри пленум баталан абаа.

Румыниин Коммунис партиин X съездые 1969 оной августын 4-дэ зарлаха гэһэн шиидхэбэри мүн лэ баталан абтаһан байна.

ҮНДЭР СЭГНЭЛТЭ

РИМ. (ТАСС). Шереметьевэ аэропортдо майн 21-дэ болоһон пресс-конференци тухай мэдээсэлээ «Совет авиациин нэрэ хүндые улам үргэһэн үдэр» гэһэн үгэнүүдээр «Унита» газетын Москвадахи корреспондент эхилнэ. Абяанһаа түргэнөөр ниидэдэг «ТУ-144» гэжэ шэнэ пассажирска самолёт эндэ харуулагдаа. Шэнэ машинын найдамтай ба бүхэ бэхи байһые, «дотор талын гоё һайнаар түхеэрэгдэһые», самолёдой газаа талын түхэл маягые корреспондент тэмдэглэнэ, тиихэдээ газаа талын түхэлыень «угаа томо зэбэтэй» сасуулна.

ОСЛО. (ТАСС). «ТУ-144» самолёдой ниидэхые ажаглажа байһан баруун ороной мэргэжэлтэд ехээр һонирхоо гээд «Нашунен» газетэ тэмдэглэнэ. Абяанһаа түргэнөөр ниидэдэг пассажирска самолёдуудые бүтээлгээр совет конструкторнууд баруун оронуудай конструкторнуудые ахижа гаранхай гээд «Арбейдербладет» ба бусад газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

Урда Вьетнамдахи дайн байлдаан

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд американ ба сайгон сэрэгүүдтэ майн 20-до хэдэ хэдэн сохилтонуудые хээ. Тусхайлбал, Сайгонһоо баруун хойшоо 42 километртэ Хэунгиа шадар США-гай 82-дохи парашютна дивизиин подразделенинүүд, Сайгонһоо баруун-урагшаа 40 километртэ Лонган шадар американецуудай отряд, Куангчидахи американ далайн сэрэгэй пехотын харуул, туһамаршадай сэрэгүүдэй Куангнамдахи гурбан харуул добтологдоо.

США-да хорото бодосууд туршагдана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). АП агентствын корреспондентын Солт-Лейк-Ситиһээ (Юта штат) мэдээсэлнэй ёһоор Эджвуд (Мэриленд штат) гэжэ сэрэгэй шэнжэлэлгэ хэдэг центрэй хүтэлбэрилэгшэ подполковник Кетчум хадаа өөрынгөө толгойлдог центртэ нервнэ газай ямар нүлөө үзүүлдэг байһыень 500 гаран солдат—«һайн дуратан» бэе дээрээ туршажа үзөө гээд мэдэрһэн байна.

ДҮРВЭН ГҮРЭНЭЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЭЙ УУЛЗАЛГА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Англи, Франци, Советскэ Союз ба Холбоото Штадуудһаа ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэдэй ээлжээтэ уулзалга майн 21-дэ эндэ боложо, Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан ёһоной политическэ гуримшуулга хэхэ тухай асуудалые хаража үзөө.

Удаадахи уулзалгань майн 28-да болохо.

„АПОЛЛОН-10" НИИДЭҺЭЭР"

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Замбуулинай «Аполлон-10» гэжэ онгосо ниидэһээр.

Майн 21-дэ дүрбэдэхи сүүдхэеэ ниидэжэ ябахадаа, замбуулинай онгосо һарын харагдадаггүй талада ороһон байна. Тиин Москвагай сагаар 23 час 45 минутада маршева двигатель хүдэлгэгдэжэ, «Аполлон-10» һарые тойрон дабшаха жомбогор замда оруулагдаа.

Тэрэнэй һүүлээр 4 часай үнгэрөөд байхада «Аполлон-10» һарые хэдэн дахин тойроһон байгаа. Удаань маршева двигатель дахяад хүдэлгэгдэжэ, онгосо һарые түхэреэлэн тойрохо замда амжалтатайгаар оруулагдаа. Һарын нюруунһаа эгээн дүтэнь 111 километрэй, эгээн холонь 113 километрэй замаар ниилэжэ эхилээ. Удангүй теледамжуулгын сеанс үнгэргэгдөө. Космонавтнууд һарын нюрууе харуулһан байна.

Ниидэлгын программын ёһоор космонавт Сернан экипажай таһагһаа онгосо соогуураа һарын кабинада орожо, хоёр часай турша соо онгосо дээрэхи оньһо түхеэрэлгэнүүдые шалгажа үзөө.

АЖАЛ БА КАПИТАЛ

АВСТРАЛИ

Австралида дахяад забастовконууд болоно. Олонхи штадта нийтын транспорт хүдэлнэгүй. Виктори штадта, тэрэнэй ниислэл Мельбурндэ газ ба электричество хэрэглэлгэ хизаарлагдаа. Зуун профсоюзда ородог хахад миллион үлүүтэй хүдэлмэришэн 24 часай турша соо ажалаа зогсоогоо.

ИТАЛИ

Италиин бүгэдэ нийтын ажалай конфедерациин, итальян ажалшадай профсоюзуудай конфедерациин, итальян ажалай союзай уряагаар, гүрэнэй хиналта доро байдаг эмхи зургаанууд болон предприятинуудай хүдэлмэришэдэй), алба хаагшадай забастовконууд бүхы Итали дотор боложо байнхай.

Забастовко хэгшэд салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ хэнэ.

Хитадта боложо байһан үйлэ хэрэгүүд тухай

Бүхы түрэлэй сэрэгүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөөн 40 мянга шахуу хүнэй багтадаг Пекиндэхи спортын ордон соо хоёр үлүүтэй неделиин турша соо болоо. Зүблөөн дээрэ ямар асуудалай хэлсэгдэһэн тухай хитад хэблэлдэ мэдээсэгдээгүй. Гэбэшье түгэсхэлдэнь зүблөөндэ хабаадагшадтай Мао Цзэ-дунай уулзаһан тухай газетэнүүд ба радио ехэ шууяа гаргаа. Маогой бүхы туһамаршанар зүблөөн дээрэ байлсаа. «Агууехэ залууршын «КПК-гай IX съездын» һүүлээр сэрэгэйхидэй дунда анха түрүүн элитээр гаража ерэһэн баримта хадаа Пекинэй съездын һүүлээрхи политикые бэелүүлгэдэ армиин шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байһыень онсолон тэмдэглэнэ.

Промышленна предприятинууд болон эмхи зургаануудта, дээдэ ба бусад һургуулинуудта, хүдөөгэй коммунануудта, транспортда армиин подразделенинүүд урда мэтэ байдаг зангаараа. «Тэмсэл-шүүмжэлэл-шэнэдхэлгэ» гэдэгые сэрэгэйхидэй яажа эмхидхэдэг ба толгойлдог тухай хитадай хэблэл үдэр бүхэндэ мэдээсэнэ. Энэ хадаа Маотой һаналаа алгасалдадаг хүнүүдые сэбэрлэхэ, 'хашаха, хэһээхэ гэһэн удхатай. «Шэнэ гуримда» дурагүйлхэгшэд «ангиин дайсан» гэжэ тоологдодог. Тэдэнтэй хэгдэхэ тэмсэл съездын һүүлээр хитадай хэблэлэй гол темэнь болонхой.

«Ревкомууд засагаа бүхөөр барижа байха», «добтолгонуудһаа һэргылхэ» ёһотой гээд Шеньянда гарадаг «Ляонин жибао» газетэ редакционно статья соогоо һаяхан уридшалан һануулаа. «Бүлэг ангиин дайсадта сохилтонуудые хэхые газетэ захирна. «Лю Шао-циин нүлөөн үшөөл гүнзэгы ехэ байһаар», мүнөө үедэ «тэмсэл бүри шанга боложо байна» гээд «Хунань жибао» гэжэ баһа нэгэ провинциальна газетэ бэшэнэ.

Гараар бэшэгдэһэн плакадууд город соогуур харагдадаг болоо гээд хариин корреспондентнүүд Пекинһээ мэдээсэнэ. Засагаархидай захиралтаар эдэ плакадууд яаралтайгаар гэр хашаагай ханануудһаа хуулажа абтана. «Олониитые дараһан солдадуудтай тулалдаанай болоһон» тухай эдэ плакадуудай нэгэн соо хэлэгдэһэн байгаа. Текстын доро «Пекинэй түмэр замуудай управлениин хүдэлмэришэд» гэһэн үгэнүүдээр гар табигдаһхай. Сычуань провинцида гурим тогтоохые, сэрэгэйхидэй зоргооороо аашалалдалгада эсэс табихые уряалһан «Сычуанецуудай хандалга» час шахуу сагай турша соо ханада үлгөөтэй байгаа. Зарим плакадуудай авторнууд «удааруулан баригдаһан салин хүлһые түлэхэ» эрилтэ хэнэ, предприятинуудта тогтоогдоһон казарменна байдалые буруушаана.

Маоис съезд бүри шанга хэмжээнүүдые абаха политикые лаблан баталхаһан байна. Гэбэшье энэ съезд дээрэ ямаршье экономическа программа табигдаагүй байха юм.

Ороной промышленность ба хүдөө ажахыдахи бодото байдалые ойлгожо абахаар тодорхой ямаршье тоонууд хитадта оройдоошье толилогдоогүй. Энээниие «соёлой хубисхалай» уршагта муу хойшолонгуудтай харижа хэблэл холбоно. Жэшээлхэдэ, Англиин «Экономист» гэжэ журналай сэгнэлтын ёһоор промышленна үйлэдбэри 10—20 процентээр унаһан байха юм. Сагай уларилай таарамжатай һайн байбашье, һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо ороохо таряа ургуулан абалга хүн бүхэндэ хүртэсын талаар 1957 оной хэмжээнһээ үшөө бага байһаар. Шагналнууд болон бусад материальна урмашалнуудые болюулһан ушар хэдэн миллион хитад хүдэлмэришэдэй бодото салин хүлһэнэй доошолһые харуулжа үгэнэ.

Сэрэгэй диктатурын, ажалшадта эсэргүү хашалта хэһээлтын шангадалга юун тухай гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, хитад арадай революционно түйлалтануудые хамгаалхын тулада байгуулагдаһан арми Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй дотооды ба гадаадын авантюрис политикын зэбсэг болоо. Энэ хадаа «КПК-гай IX съездын» гол дүнгүүдэй нэгэн болоно.

(ТАСС).

...ЯБРЯАР ТОЛОТУУЛАГДАҺАН АХА ДҮҮГЭЙ ХОЛБООН

Украинын литература ба искусствын декадын РСФСР-тэ болохоёо байһан тушаа

П. Т. ТРОНЬКО, Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо

...эй түрэһөөр 100 жэлэй ...льна совет бүлын, ...гал бодолто хүн түрэл...эхэ баяр баясхаланта ... тон багахан саг үлөө. ...н революционно зам...э байлгые, коммунис ... һүр жабхаланги, ком... партиин сэсэн мэргэ...э һайндэр арсашагүй... харуулха байна.

...циональна политикын ...һан Совет Украина ... шэнэ бүлэ дотор урган ...эй экономико, соёл ... угаа ехээр һалба... социализмын илалтын ..., коммунизмын ма...ическэ үндэһэ һуури ... республикын ажалшад ...үхы арадуудай туһа...лгэдэ ходоодо түшэг... түшэглэнэшье, имаг... ба украин пролетари... ...л ябуулга хээд лэ ...үлөөтэ, зол жаргалта ... байжа шадаха гэһэн ...н мэргэн захяае ходо ...үүжа ябадаг.

...оронной арадуулай эбтэй ...р Украина угаа түр... дэбжэжэ, Советскэ ... ба һалбаран хүгжэ... ...публиканүүдэй нэгэн ... 9,5 мянга шахуу тү... хүдэлжэ байдаг, жэл ... 500—600 томо про...анууд ашаглалтада ..., булад хайлуулха, ..., байгаалиин газ, тү...ха, магистральна тен...эхэ талаар Украина ...ронуудые ахижа га...

...лхозно-совхозно Ук...жэл ехэтэй тарялан... ...а нотоотэй бэлшээри...ар, алдаршаһан ме...й, малшад болон үн... мастернуудай нюу... республикын полинууд ...ган трактор, бусад ...дэг. Хүдөө ажахын ...итэсоюзна хэмжээн ... хубита ороохо тарияа..., саахарай свёклоор—56 процент, наран сэсэгээр—46 процент, мяха (үүсэлэгдэһэн), һү ба үндэгөөр—24 процент болодог юм.

Манай газарые шэнэдхэһэн түүхэтэ хубилалтануудай удхань ямар бэ гэхэдэ, үйлэдбэрилтын хүсэнүүдэй эрид ехээр хүгжэхэһөө, социально-политическэ айхабтар ехэ дэбжэлтын болохоһоо, арадай байдалай һайжархаһаа гадна, оюун бодолой ажабайдал һалбараа, шэнэ хүн урган гараа.

Коммунис парти ба Совет гүрэн хадаа украин арадай социалис культурын материальна үндэһэ һуури байгуулгада туһалаа, тэрэниие ходоодо бэхижүүлжэ байдаг. УССР-эй гүрэнэй бюджедэй мүнгэ зөөриин хахадынь социально-культурна хэмжээ ябуулганuудта зорюулагдадаг, мүн энэ зорилгоор капитальна хүдэлмэри хэхын тулада горитой мүнгэн һомологдодог.

Совет засагай тогтоһонһоо хойшонхи үе соо украин арад ёһотойл эли шэди гаргаа гэхэдэ болоно. Таби бага гаран жэлэй урда тээ Украинын хүн зоной 70 процентнь уншажа, бэшэжэ шададаггүй байгаа. Эндэ украин хэлэн дээрэ заадаг нэгэшье гүрэнэй һургуули үгы байһан юм. Мүнөө манай түрэл хизаарта хүдэлдэг 100 хүн бүхэнэй 56-ниинь дээдэ, хүсэд ба хүсэд бэшэ дунда эрдэмтэйнүүд юм. Дээдэ һургуулинуудта 792 мянган студент һурана. Энэ хадаа Франци ба Италиин студентнүүдэй хамтын тооһоо нилээд олон. Хүн зоной дүрбэнэй гурба шахуу хубиинь элдэб түхэлэй һуралсалда хабаадуулагдадаг. Арадай ажахыда 2,5 миллион мэргэжэлтэд хүдэлнэ. 115 мянган эрдэмтэд Эсэгэ ороной ба дэлхэйн эрдэм, техникые хүгжөөлсэнэ. Энэ хадаа революциин урда тээхи бүхы хаанта Росси дотор хүдэлдэг мэргэжэлтэдһээ юһэ дахин олон байна.

Россин Федераци дотор Украинын литература ба искусствын үдэрнүүдые үнгэргэлгэ республика дотор болоһон соёлой хубисхалай амжалганuудые харуулха, ленинскэ алдарта ойн жэлдэ Москвала, Ленинградта, Россин бусад олон городуудта творческо тоосоогоо хэхэ арга олгохо.

Мүнөө Украинада 26 мянган культурын ордонууд ба клубууд, 30 мянга шахуу библиотекэ, 27 мянган киноустановко, гүрэнэй 136 музей бии гэжэ манай ханинарта, партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэлэй талаар соратнигуудтаа бидэнэр баяртайгаар мэдээсэнэбди. Үшөө олон радиолининүүд, телевизионно станцинууд, газетэнүүдэй редакцинууд ба хэблэлэй газарнууд, 63 профессиональна театр, хэдэн арбаад симфоническа оркестр, хүгжэмэй ба эстрадна ансамбльнууд, 120 мянга гаран уран һайханай бүлгэмэй коллективүүд бии. Барагдашагүй оюун бэлигыень бадаруулан хүгжөөдэг искусство манайда үнэхөөрөөл арадта алба хэдэг гэжэ хэлэхээр байна.

Хүдэлмэришэд ба таряашадтай хамта зохёон байгуулхы ажал өрхилжэ байдаг өөрынгөө интеллигенцеэр украин арад омогорхоно. Уран зохёолшодой, уран зураашадай, композиторнуудай, искусствын ажал ябуулагшадай, журналистнуудай томо отряд республика дотор хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэр олонациональна совет культурын алтан фондо ороһон эрхим зохёолнууд ба хүдэлмэреэрээ ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэнь партида туһална, аха дүүгэй хани барисаата харилсаагаар холбоотой социалис нацинуудай соёл культурын бэе бэедээ ойртолсохо хэрэгтэ эрхим туһа нэмэри оруулалсана.

Ажабайдалай али бүхы талые, тэрэ тоодо экономико ба ажаһуудалые шэнэдхэн хубилгаһанай үндэһөөр соёл культурын үзэгдөөгүй ехээр дэбжэһэнэй, хани барисаанай болон пролетарска интернационализмын суртал бодолой илан мандаһанай үндэһөөр шэнэ хүн урган гараа. Мүнөөнэй украин хүдэлмэришэн, колхозник, алба хаагша хадаа уран һайхан юумые наринаар ойлгон мэдэдэг, соёл сурталай талаар хатуужалтай, эрдэм болбосорол ехэтэй хүн, шэнэ ажабайдал эдэбхитэйгээр, ушар ёһо мэдэнхэйгээр зохёон байгуулагша болоно. Арадай абари зангай эрхим шанар, революционно заншалнуудта, коммунизмын уг зорилгонуудта тэрэнэй үнэн сэхэ байлга олон алдарта хэрэгүүд болон үүсхэлнүүдһээнь эли тодоор харагдана. Жэшээлбэл, агууехэ үүсхэлэй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан бүхэсоюзна субботнигто республикын 22 миллион ажалшад хабаадаа.

Социалис обществын ажалшадай үргэн ехэ зохёохы шадабари, соёл сурталай-теоретическэ гүнзэгы бэлэдхэл тухай иимэ жэшээ үнэмшэсэтэйгөөр гэршэлэн харуулжа үгэнэ. Украинын ССР-эй городууд болон тосхонуудай түүхэ манай республикада олониитын хүсөөр хэблэн гаргагдахаяа байнхай. Хэдэн арбаад мянган һууриин газарнуудай түүхэ тухай олон тоото материалнуудые тон томошье научна эмхи зургаан суглуулан согсолжо, бии болоһон сагһаань хойшо манай үдэрнүүд хүрэтэр тэдэнэй хүгжэлтые шэнжэлжэ шадахагүй байгаа бшуу. Энэ хүдэлмэри ажалшадай туһаламжаар, өөһэдэйнь эдэбхитэй хабададалгаар бүтээгдөө. Зуу мянга шахуу автоonуудай оролдолгоор зохёогдоһон энэ ехэ хүдэлмэриин түрүүшын зургаан том хэблэгдэн гараад байна.

* * *

Совет Украина—агуухэ Советскэ Союзай таһаршагүй хубинь—өөрынгөө түүхын хоёрдохи табин жэлые эхилбэ. Ленинскэ ойдо бэлэдхэл арадай ажахын түсэбүүдые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын, ажалшадай коммунис ёһоор хүмүүжэлгые дээшэлүүлхын, совет обществын морально-политическэ нэгэдэлые саашадань бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ шухала дүхэм нүхэсэл болоноо.

Шахтер, металлург, таряашан, тракторист, кибернетик ба селекционер—манай бүхы 47 миллион шахуу тоото арад зон мүнхэ Ленинэй тугые дээрэ үргөөд, партиин хүтэлбэреэр, агууехэ ород ба СССР-эй бусад арадуудтай зэргэлэн, нэгэн һаналтайгаар уг зорилго—коммунизм тээшэ найдамтайгаар дабшан ябана.

(ТАСС).

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ НЮДЭНЭЙ ХУЖАР

- Бэлигтэй хатаршан тухай.
- **Эдир дархан.**
- Элдэб hонин. Болоhон ушар.

УРАН ГАРТА

— Цыренжапов бэлигтэй хүбүүн.

hаяшаг тэдэнэйдэ ороод гарааб. Хэhэн юумэнүүдыень харахадаа hонирхоhон гээшэм. Ехэл уран гартай байна.

— Бэлиг шадабаряа хурсадхажа, үшөө hайнаар hураха түсэбтэй гү?

— Түсэбтэй. Эрмэлзэлынь ехэ.

Шэбэртын дунда hургуулиин хоёр багшын хөөрэлдөөн анхаралыем татаба.

— Цыден Цыбикжапович, — гээд физикын багшада хандабаб. — Цыренжапов гэжэ хүбүүн хэдыдэхи классta hурадаг бэ?

— Арбадахи класс энэ жэл дүүргэхэнь. Тэрэнэй модоор хэhэн хэрэгсэлнүүд аймагай hурагшадай олимпиадада нэгэнтэ бэшэ табигдажа, түрүү hуури эзэлhэн байха. hүүлэй хоёр жэл соо бэлиг шадабаринь хараа байса ургаа. Минии магтаhанайшье хэрэг юуб даа. Ошожо үзэбэл, нюдөөроо харабал, сэгнэлтэ үгэхэ бэзэт.

Даши-Цэрэн гэртээ байба. Гэнтэ орожо ерэhэндэмнай гайхаhан хэбэртэй.

— Зай, Даши-Цэрэн, иимэ уран дархада үнинэй hураа гүш? —гээд, бүтээhэн юумэнүүдыень хаража байхадаа асуугдаба.

— Арбатай ябахадаа Цэдэнбал ахаяа дууряажа, элдэб модель хэжэ hураа hэм, —гэжэ харюусаба.

Хүбүүнэйнгээ уран гартай, хёрхо нюдэтэй, hүбэлгэн hонор байhые олон юумэ үзэhэн эсэгэнь үни тухайлhан байгаа.

— Дарха хэхэдээ яраhан тэбдэhэнэй хэрэггүй. Нарин нягта байха хэрэгтэй юм, —гэжэ эсэгэнь хүбүүндээ заадаг байба. Дарханда дүйтэй эсэгынгээ үгэhөө Даши-Цэрэн гарахагүй. Юумэ хэжэ эхилбэл, hанаhандаа хүргөөгүйдөө hаладаггүй hэн. hандали, шэрээ, стулнуудые торгоон тогтоонгүй хэдэг болоодхибо.

Нэгэтэ намарай элдин сагта ахатаяа hархяаг суглуулхаяа ошобо. Ойдо гараха бүхэндөө дарха хэлэг бишыхан hүхэhөө hаладаггүй hэн. Ушар юуб гэхэдэ, модоной үндэhөөр түрүүшынгээ аягануудые хэжэ hуража байhан үень бэлэй. Ахаhаа ходол таhархаяа hанаха. hархяаг бэдэрхэhээ гадна, модоной үндэhэ хараашалжа ябадаг байгаа. Доошоо хараад залд гэжэ, хажуу тээшээ болошобо. Могойдол тон адли үндэhэхэн хүл доронь хэбтээ бшуу. Даши-Цэрэн ехэтэ олзуурхаба. Ахайньшье харахадаа hонирхоо. Нюдэ, ама хээд, шэрдээдхихэдэнь, тэрэнь гүрбэл могойhоо юугээрээшье илгаагүй болобо.

Зарим үхибүүдэй хэдэ лахин хажуугаарнь обёоронгүй гараhан hонирхолтой дүрсэнүүд Даши-Цэрэнэй хёрхо нюдэнhөө «хулжадаггүй» байгаа. Хамаг юумээр ходо hонирхожо, хаража ябадаг ха юм. Сүлөөтэй сагтаа зүүн шугы соогуураа ходо зайдаг. Стол дээрэнь мүнөө табяатай байhан hүүлтэй шүхэрхэнэй, мушхаралдаhан ялагар эбэртэй зэрлиг ямаанай, гимнастын дүрсэнүүдые — зүүн шугы сооhоо бэдэржэ олоо hэн. Бэдэрэлгэ хэхэhээ нэгэташье хашардаггүй. Нэгэ хэды үлүү гэшүүhыень hалгаагаад, амитанай дүрсэ гаргажархихоор үндэhэнүүд тон үсөөн дайралдадаг.

Ехэнхидээ хурса hүүшэ, хутагаяа барижа, модоной үндэhэ hиилэн, ялтан, дуратай дүрэ зурагуудаа бүтээхэ ушар гарадаг aаб лаа. Сай ууха, саахар, варени хэхэ модон аяга, амhартануудые, шкатулкануудые, бэшэшье гэр тойроной хэрэгсэлнүүдые Даши-Цэрэн уран hайханаар дархалжа, hиилэжэ шададаг эдитэй.

Даши-Цэрэн эдэ бүхы хэрэгсэлнүүдые hүүшэ хутага хоёроор лэ бүтээдэг. hүүлдэнь тошиилдодог юм.

Арбадахяа дүүргээд, художественно-декоративна институтда орохо хүсэлэнтэй. Теэд эрмэлзэhэн хүн хэзээдэшье hанаhанаа абадаг ха юм. Эгээл тиимэhээ Бэшүүрэй аймагай Шэбэртын дунда hургуулиин арбадахи классай hурагша Даши-Цэрэн Цыренжаповай саашанхи бүри hонирхолтой, харюусалга ехэтэй, хүшэр харгы замдань амжалта хүсэн, hайн hайханиие юрөөе.

Ц. ХАМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Цыренжапов.

БУРЯАДАЙ ХАТАРШАН

Жэнхэни буряад хатарай жолоо бахимаар баригшадай нэгэн Цэдэн Бадмаев болоно. Буряадай АССР-эй габьяата артистын концертдэ хүн зон хододоо олоор суглардаг юм. Энэньшье зүйтэй. Арад зоной hайн талые магтаhан гү, али баглаа сэсэгтэ адлирхуу инаг дуранай амин hудалые харуулhан хатар бүхэниинь зүрхэ сэдьхэл дайрана бшуу.

Мүн даа. Буряад хатаршанай уян нугархай аад, ажамидаралые түүрэзhэн хатарнуудые харахада

үнэхөөрөөшье аятай зохид гээшэ.

Габьяата артистын хайшан гэжэ хатаржа hураhые дурдаhанай үлүү гэжэ hанаштай. Гэбэшье Цэдэн Бадмаев элитэ композиторнуудай зохёоhон баледүүдэй гол партинуудта хатаржа, бэлиг шадабаритай хатаршан боложо ябаhанаа харуулаа hэн. 1940 ондо Москвада болоhон Буряадай, литература ба искусствын нэгэдэхи декадын үедэ П. И. Чайковскиин «Хун шубуута нуур» болон Б. Асафьевай «Бахчисарайский фонтан» гэhэн баледүүдэй гол рольнуудта хатаржа, эрилтэ ехэтэй ниислэл хотынхидай магтаал hайшаалда хүртөө бэлэй.

СССР-эй арадай артистка Лариса Сахьяноватай хамта хатарха үедөө Цэдэн Бадмаев уужам дэлгэр Совет орон дотороо ябалсажа, буряад арадайнгаа хорёографическа искусствые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ аша туhатай юумэ хэhэн алдартай. 1951 ондо Берлин хотодо болоhон бүхэдэлхэйн залуушуулай III фестивальда тэдэнэр хабаадалсажа, «Баяр» гэhэн уянгата хатар гүйсэдхэhэн юм.

hүүлээрнь, Буряадай литература ба искусствын хоёрдохи декадада бэлдэхэ үедөө, «Инаг дуранай түлөө» гэhэн баледэй Зоригтын образые бодотоор харуулхын тула эршэтэйгээр хүдэлбэ. Гадна Л. Книппер Б. Ямпилов хоёрой бэшэhэн «Агуу гоохон Ангар дүүхэй» гэhэн мэдээжэ баледэй Енисейн образые тодо хурсаар харуулхань тиимэшье хүнгэн бэшэ байгаа. Тиигэбэшье артист бэлиг шадабаряа дууhан хэрэглэжэ, хатарта дуратайшуулые нилээд баясуулаа hэн.

hүүлэй жэлнүүдтэ Цэдэн Бадмаев, хэнэйшье мэдэhээр, программа шэнээр зохёогоод, дэлхэйн орнуудай хани барисаае, амгалан тайбан байдалые магтаhан хатарнуудые ехэнхидээ гүйсэдхэнэ. hайн муу хоёрой тэмсэлые харуулhан хатарнуудынь илангаяа hонирхолтой. Муу юумэн илагдажа, hайн юумэн ургы сэсэгтэл hалбаран мандана. Имэрхүү хатарнуудайнь нэгэн «Ангуушан ба бүргэд» гэhэн уянгата хатар болоно.

«Дэлхэйн арадуудай хатарнууд» гэhэн программыень мүнөө Совет оронойммнай зүг бүхэндэ мэдэдэг болонхой. Тус программадань табан түбиин хатарнууд оролсоно. Концертээ «Ангуушан ба бүргэд» гэhэн буряад хатараар нээдэгынь hайшаалтай.

Үзэсхэлэнтэ гоё байгаалида тон дуратай ангуушантай хүнүүд абаhаар танилсана. Олзодоо улайрхаhан бүргэдэй огторгойн үндэрhөө шуумайн бууходань, ангуушан шэнхинээтэ зэбэеэ арьяатан тээшэ залаад, жаахан шубуухайе үхэлhөө абарна. Берлиндэ үнгэргэгдэhэн бүхэдэлхэйн залуушуулай III фестивальда хабаадалсахадаа, Цэдэн Бадмаев олон хатарнуудые хадуужа абаhан юм. Тиимэhээ фестивалиин лауреадай шэнэ программада негр, хальмаг, немец, тува, энэдхэг, куба болон бусад арадуудай хатарнууд оролсоно. Эдэ хатарнуудые харахадаа хүн зон хани барисаанай халуун амисхаалые мэдэржэ, хэтын хэтэдэ эбтэй эетэй, амгалан тайбан ажаhууhайбди гэжэ сэдьхэдэг.

Хатар бүхэнинень онсолон илгахын аргагүй. Юуб гэхэдэ, хатаршан онсо өөрын аргануудые (бэеын хүдэлсэ, мимикэ) шадамараар хэрэглэжэ, хатар бүхэнэй удхые тодо хурса, хүнүүдтэ ойлгосотой болгохые оролдоно.

Жэшээнь, негр арадай хатарнуудые гүйсэдхэхэдэнь hанаа амархан hуухын аргагүй. Африкын үзэсхэлэнтэ гоё байгаали харагдахаhаа гадна, эрхэ сүлөөгэй түлөө эрэлхэгээр тэмсэжэ байhан негр арадууд эрхэ бэшэ hанагдаха юм. Эрхэ сүлөөтэй байдал тээшэ тэгүүлhэн мүхэшэгүй ошон артистын хүдэлсэ бүхэндэнь, нюур шарайдань эли бодо үзэгдэнэ.

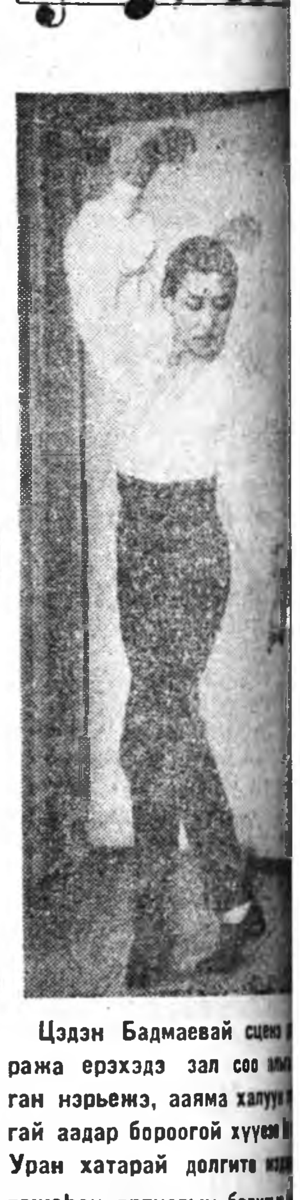
Театрай харанхы сценэ дээрэ нэгэ юумэн бүүдэлзэнэ. Юунhээшьеб айна хэбэртэй. Тиимэhээ алхаса бүхэнөө тон болгоомжотойгоор, хараашалан байжа татана. Тиигэжэ байhаар hүлэмхихэнөөр толотоhон юумэ хараад, урагшаа тэгүүлнэ. Хүдэр томо гарнуудаа арбагануулхатайнь хамта бүхы юумэн туяатаад, негр хүбүүн шаргал улаан нара хараха юм. Эрхэ сүлөө заяажа, эсэгэ мэтэ энхэргэнээр энеэбхилжэ байhан нара харахадаа тэрэ тэсээгүй, сценэ дээгүүр ордоhолон гүйгөөд, хайра туhа гуйжа байhан мэтэ хэнэйшьеб даа урдаhаа дүмүүхэнээр алхалаад, бүгэдэ зониие даллаха юм.

Цэдэн Бадмаев хатаржа байхадаа хореографи хүгжэм хоёроо ехэ наринаар ниилүүлжэ шадана. Ушар тиимэhээ образ бүхэниинь мартагдашагүй, хододоо hанагдажа ябана.

Буряадай габьяата артист гансашье республика соогуураа аяншалдаггүй, харин оронойммнай зүг бүхэндэ тэрэниие мэдэдэг, гүйсэдхэhэн хатарнуудыень хужарлан харадаг юм. Гадна Цэдэн Бадмаев түлөөhэгүй концертнүүдые саг үргэлжэ үгэдэг. Жэшээнь, hүүлэй үдэрнүүдтэ үгэhэн гурбан концертынгээ мүнгые баатарлигаар тэмсэжэ байhан вьетнам арадта туhаламжа болгон зорюулhан байна.

Буряадай профессиональна хатарай хүгжэлтын түүхэдэ Цэдэн Бадмаев горитой hуури эзэлнэ. Мүнөөшье таби наhанайнгаа дабаанда дүтэлжэ ябаhан үедөөшье. габьяата артист залуугайнгаа ульhые, эршэ зоригые халташье hуладхаагүй, харин бүри уян нугархай хатарнуудые гүйсэдхэжэ, олон түмэниие баясуулhан зандаа. Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhаниинь гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, буряад арад тэрэнэй аша габьяае hайса мэдэнэ, бүришье уянгатай хатарнуудые гүйсэдхэхэ гэжэ этигэнэ.

Л. ГАНТИМУРОВ.
Улаан-Үдын П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин багша.

Цэдэн Бадмаевай сцено... ража ерэхэдэ зал соо ... ган нэрьежэ, аяма халуун... гай аадар бороогой хүүгэ... Уран хатарай долгито ... ташаhан артистын бэлиг... жэ тэмдэглэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. ... тар. 2. Кубын арадай хат...

ЯХАДАЙ ЭРДЭМТЭН — УЛААН-ҮДЭДЭ

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Ниитын эрдэм шэнжэлэлгын институдай конференц-зал соо hаяхан Яхадай эрдэмтэ-түүхэшэн, Яхадай хэлэ бэшэгэй, литературын, түүхын институдай эрдэмтэ секретарь Ф. С. Сафронеев гэгшэтэй уулзалга болобо.

Нүхэр Ф. С. Сафронеев Яхадай эрдэмтэдэй ажал ябуулга тухай, илангаяа хэлэ бэшэгэй, литература болон түүхын институдай ажал хүдэлмэри тухай hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэhэн байна.

Яхадай энэ институтда мүнөө үень 61 эрдэмтэд хүдэлнэ. Тэдэнэй тоодо 1 доктор, научна 14 хүдэлмэрилэгшэд ажаллана.

Яхадай эрдэмтэд-түүхэшэд мүнөө үедэ «Яхадай АССР-эй түүхэ» гэhэн 3 боти хэблэлдэ бэлдэжэ байна. Тиихэдэ «Совет Яхад орон», «Яхадай ажалшан таряашанай түүхэ», «Яхад орон граждан дайнай үедэ» гэhэн асуудалнуудаар тусгаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай.

Археологиин таhагай хүдэлмэрилэгшэд академик А. П. Окладниковай хүтэлбэри доро Ленэ, Алдан мүрэн шадар hонирхолтой шэнжэлэлгэ хэhэн байна. Шэнжэлэгшэд «Шулуун зэбсэгтэ үеын хүн зоной байра, зэбсэг хэрэгсэл» гэhэн монографи зохёожо бэлэн болгобо. 25—30 мянган жэлэй саада тээ хүнүүдэй байhан агы нүхэн байра олдоод, ехэ шэнжэлэлгэ хэгдэжэ байна. Тэрэшэлэн «Сибирьhээ Хойто Америкэ руу хүнүүдэй нүүлгэ», «Хойто зүгэй арад зоной ажаhуудал ба культура» гэhэн асуудалнуудаар шэнжэлгын хүдэлмэри хэгдэнэ.

Хэлэ бэшэгэй таhаг яхад хэлэнэй изагуур тушаа асуудал шэнжэлнэ.

Мүнөө «Яхад хэлэнэй грамматика гэhэн 2 боти ном бэлдэгдээ. Мүн «ород-яхад словарь», «Яхад хэлэнэй диалектнүүдэй атлас» хэблэлдэ бэлдэжэ байна. Хойто зүгэй бага яhатан — эвенк, эвен, юкагир арадуудай хэлэ бэшэг гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэжэ эхилэнхэй.

hүүлээрнь Буряадай ниитын эрдэмэй институдай директор, философиин эрдэмэй кандидат Д. Д. Лубсанов яхад-эрдэмтэдэ баяр хүргөөд, Сибириин аха дүү арадуудай эрдэмтэдэй хоорондохи холбоо барисаан улам бэхижэжэ, арад зондо, эрдэм наукада бүри ехэ ашатай туhатай ажал бүтээхэнь дамжаггүй гэжэ тэмдэглэбэ.

Н. ХАЗУЕВ.

Агнууриин үедэ болоhон үнэн ушарнуудhаа

БУУ ЗҮҮhЭН ГҮРӨӨhЭН

Урдань, мүнөөнэй агнууриин элдэб буунуудай дэлгэрээгүй байхада, эндэхи ангуушад хэтэ сахюуртай буу баридаг, гэрээгээрээ буга гүрөөhэшье, боро шандагашье, нугаhа торхируушье агнадаг, аладаг байhан юм. Хэтэ сахюуртай буу hомолходоо, туулган тобшоёо модон шоомнолоор шаадаг, дарияа замагайнь хажуудахи шэхэн дээрэ адхаад, сахюур хабшаhан оньhоёо дарахадань, урдаа тодожо байhан хэтын ула сахюуриа шудараад буухадаа гал гаража, даридаа аhадаг байгаа hааб даа. Теэд ангуушад тэрээндээ мэргэжээд, ямаршье ан гүрөөл олзолдог байгша hэн. Манай нютагта Балмын баабай гэжэ алдаршаhан үбгэн сахюуртай буугаа үргэлөөд лэ ойдо гарадаг, агнадаг байгша hэн. Нэгэтэ хабар, гүрөөhэнэй шэбшүүрэй үедэ агнажа гараад (тиихэ үедэ агнуурида хорюултай үе саг байгаагүй), нэгэ жалгын эхиндэ хүрэжэ ерэhээр хүлтэй буугаа тодхоод, шэбшүүр татаба.

Буугай хүл гээшэ хүнэй бэетэй адли ута байдаг. Буугайнь үргэбшэ доошоо hанжаад, бугуули шэнги болодог байгаа.

Шэбшүүрэй абяагаар гүрөөhэн тогтон торонгүй харайжа ерээд, Балмын баабайн буугайнь хүл ба өөр хоёрой хоорондуур гүйжэ гарахадаа, доошоо бугуули шэнги болоод байhан буугайнь үргэбшэ hэрүү тархяа хэжэ, ангуушанай бууень абаад ябашаhан байгаа.

Теэд гүрөөhэндэ буугаа буляалгашаhан Балмын баабай гар хооhон, буушьегүй гэртээ ерэжэ: «буу зүүhэн гүрөөhэ хараа hаа бү буудыт, тэрэтнай минии буу гүрөөhэн хоёр байха гэжэ ангуушадта зар тунхаг тарааhан юм», — гэhэн энеэдэ зугаа ябагша hэн. Ухамай бодолгүй, урдахяа харахагүй ябаха гээшэ иимэл байгаа.

Н. НАМСАРАЕВ.

Уншагшын hанамжа

„ХУСЭН“ ХУСЭТЭИ ГУ?

Поэт Солбон Ангабаевай номууд Москвада хэблэгдэhэн, уянгата шүлэгүүдынь орон дотороо нилээд суурхаhан юм. Түрүүшынь номуудай гараhаа хойшо нилээд лэ ехэ саг ошоhон, дэлхэй дээрэ олон хубилалтанууд болоhон аабза. Сагай ошохо тума хүн оролдосотой нэтэрүүгээр ажалладаг, өөрынгөө мэргэжэлдэ дүй дүршэлтэй, арад зондоо хүндэтэй, солотой болодог гээшэ.

Харин поэт хэр зэргэ ажаллажа, ямар амжалта туйлажа шадааб? Хэр зэргэ маниие hонирхуулма, ойлгогдоогүй шэнэ hонин асуудалнуудые элирүүлэн нэмэжэ үгэхэ, зүрхэ сэдьхэл уяруулма зохёолнуудые бэшээб?

Тэрэнэй «Хүсэн» гэжэ шүлэгүүдэйнь hүүлшын шэнэ ном уншаад, өөрынгөө hанамжануудые хэлэхэ хүсэлтэйб.

Ямаршье уншагша ном уншахадаа, тэрэ тоодо шүлэгшье уншахадаа, энэ зохёол ямар ёhо гуримаар найруулагдаад, ямар зэргэсүүлгэ, эпитедүүд бииб гэжэ огто анхардаггүй. Энэмнай эрдэмтэдэй, шүүмжэлэгшэдэй ажал гээшэ. Эгээл түрүүн зохёолой удха, шанар тэрэнэй философидо тобшолол хэрэгтэй.

Номой түрүүшын хуудаhануудта Эхэ орондоо, арад зондоо зорюулhан шүлэгүүдые уншанабди. Совет арадайнгаа агуу ехэ илалтануудаар омогорхохо, магтан дуулаха ... поэдүүдэй нангин уялга болоно. Гражданска лирикын темэдэ hайн шүлэгүүдые бэшэхэ гээшэ угаа орёо хүшэрынь мэдээжэ. Олонхи поэдүүдэй шүлэгүүд минии хооhоор ханхинаад, хүнэй зүрхэ дайрангүй үнгэрдэг юм. Тиимэ зохёолнуудые уншажа, сагаа хооhоор үнгэргэhэндөө шаналхаар байдаг.

Солбон Ангабаевай зохёоhон шүлэгүүдые уншахадаа, үнэхөөрөөл автор сэдьхэлээ хүдэлгэжэ бэшээ гэжэ этигэнэбди:

«Эхэ орондомни
Эльгэнэй дуунууд хэрэгтэй,
Эхэ орондомни
Минии бодолнууд хэрэгтэй,
Эхэ орондомни
Минии дуунууд хэрэгтэй.
Мүнөөнэй энэ агуу саг
Маанарhаан
Мүнгэ эринэ бэшэ,
Монсогор бодол,
Монсогорхон зүрхэ
Маанарhаан эринэ
Мүнөөнэймнай саг».

Поэт өөрынгөө ажалда, мүн өөртөө наринаар хандадаг, хүнэй түлөө hанаагаа зободог, уян hайхан сэдьхэлтэй ... жэ ойлгонобди:

«Ама хэлэ алдажа,
Минии лэ шашажа hу...

Сагаан саhан шэнги...
Сагаан сэдьхэлтэй я...
Намдашни, юрэдөө, ...
Наранhаа бэшэ, юу...

Наартай байдал, на...

Намдашни гансал ...

Наhыемни шэмэдэг ...

Нээрээшье, юрэдөө,
баяжахаа, бар...
Номуудые бэшэнэ б...
Үүрэй толоноор хар...

Улаан зүрхэндөө эх...

Солбон Ангабаевай ... шүлэгүүд онсо өөрын ... олон поэдүүдэй зохёол... онсо өөрын илгаатай. Эн... най буряад поэзиин ... алхаhан нэгэ алхам гэж... жо байнам. Жэшээ болго... үнэншэмэ hайхан шүлэг...

«Хүйтэ нойтон гэж...
Хүниие хашараагаа...
Хүйhэндөө нёлбожо,
Таршалжа хэбтээгүй...
Хүнүүд соо хүн ...
Хүүр үгээ хэлэж...
Дүүнэртээ дээрэлхэ...
Дуран соогоо зэ...

Нимэнүүд ... жэш... олоор харуулжа боло... на. Теэд уншагшад ... уншана, харана бэзэ.

Ямаршье поэдүүдэй ... дые уншахадаа, үсөөн ... гүүд хүнэй сэдьхэлые ... доhолгодог. Согсолбори ... hон шүлэгүүд бул... шаагдаха гэhэн бодо... гээшэ. Хүн бүхэн ... ха юм — зариманда ... шаагдадаг, нүгөөдүүд... лагдадаг. Харин номой ... али үсөөн аялгануудаа... шые хэр hонирхуулаа... дээрэhээ авторай мэр... рагдадаг ха юм. Ти... энэ ном соохи hанаа... гүй зарим шүлэгүүд... дабагүйб. Бэшэ бур... дэй гаргаhан шүлэгүү... солборитой жэшээ... Солбон Ангабаевай ... онсо өөрын хүсэтэй... шье.

Д. МИ...

Тян!
Тахяагай үндэгэн тэhэржэ,
Тархяа hэмээхэн шохойлгоhоор,
Ама шарахан ангаахай
Аалиханаар газар гэшхэжэ,
Анилдаhан нюдэеэ нээгээд,
Аглагхан дэлхэйе шэртэжэ:
«Шиб-шиб, шиб-шиб...
Шэб харанхы гэhэмни,
Наранай туяа элбэг лэ.
Амитан боложо мүндэлхөөр,
Наартай зохид юртэмсэл»,
гэжэ абяа гаран,
Гэтэн тойрон хараашалба.
Тян!
«Татхай, энэ юуниинь бэ?..»
Тахяагай дальбараа сошобо.
Оножо харан гэhээнь,
Ондоо үндэгэн тэhэржэ,
Өөртэнь адли юумэхэн
Өөдөө бултайжа гараба.

П. БУРМАКИНАЙ фотоэтюд.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

„ПРАВДА БУРЯТИИ“ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаhанда: Агитатор тухай түрүү бэшэг. Республикын ажахынуудта хабарай таригын хэр ябажа байhан тухай материалнууд. «Үүсхэл дэмжэгдэнэ» —манай хөөрэлдөөн. ТАСС-ай шухала материалнууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: политическэ hуралсал тухай информацинууд. «Ажалшадай бэшэг, гомдол тухай» гэhэн И. Балуровай статья. Г. Субботиной корреспонденци. «Түрэл орон доторнай» гэhэн гаршаг доро ТАСС-ай фото-зурагууд.

Гурбадахи хуудаhанда: хилын саанаhаа ерэhэн телеграмманууд. «Танай диплом хэдытэб?» гэhэн статьяе зүбшэн хэлсэhэн материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Субботний огонек».

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 17.30 минутаhаа В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаhан «Ахалагша классуудай турнир» гэhэн дамжуулга. 19 часhаа 22 час хүрэтэр Москваhаа дамжуулга. 19.05 минутаhаа СССР-тэ Болгариин соёл культурын үдэрые нээлгэдэ зорюулагдаhан баярай үдэшэ дамжуулагдаха. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 22 часhаа «На утренней заре» гэhэн зүжэг (хоёрдохи дамжуулгань).

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. реда... 32-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленн... строительства—61-35, советского строительства и быт... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-8... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, ... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при ... те Министров БурАССР.

Н-02517. Зак. № ...